სახალხო გაზეთი

№ 349 სამშაბათი, 12 ივლისი, 1911 წ. წელიწადი მეორე. № 349

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კაპ., უკანასკნელზე—10 კაპ. სხვა ადგილებიდან გავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კაპ., უკან—10 კაპ. სამკლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო ჯერ სადამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „სოლრაპან"-ში, მადათოვის ბულვარზე და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც გავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და ე. მეტგლ და ამხ—ების განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიახნიცკის ქ., ს. ხიტროვოსა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მოჩტოვაია 11, ვარშავაში—ალეშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირუის მეოდანი.

ხელის მოწერა და დახაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „სახალხო გაზეთის" რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე გვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3—მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრ ობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, გვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ხუთ-ადდეგის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქციის ადრესი: ტფილისი დიდი ვანქის ქ. N 12
ფოსტის ადრესი: წერილებისთვის და ფულისთვის
Тифлисъ, газ. „Сахалхо Газети" п. ящ. 190.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური.
დამატებანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

„სახალხო გაზეთი" 1/2 წლით (1 ივლისიდან წლის ბოლომდის) ღირს 4 მ. 80 კ.

დ. ყვირილაში

„ხორაპანის" სტამბასა და წიგნის მაღაზიაში მიიღება ხელის მოწერა „სახალხო გაზეთზე". აქვე მიიღება ყოველგვარი განცხადება ამ გაზეთში დასაბეჭდად.

„სახალხო გაზეთი"-ს ხელის მომწერთა საყურადღებოთ:

მოვაგონებთ ჩვენ ხელის მომწერთ, რომ ყოველ თვის დამდეგიდან, ვისაც ხვედრი ფული იმ დროისთვის არა აქვთ წარმოდგენილი—გაზეთი აღარ გაეგზავნებათ.

გაზეთის ფასი დამატებიანათ ტფილისში და მის გარეთ აღნიშნულია პირველ სტრიქონზე და საზღვარ გარეთისა—მეორე სტრიქონზე:

წლ.	11 თვ.	10 თვ.	9 თვ.	8 თვ.	7 თვ.	6 თვ.	5 თვ.	4 თვ.	3 თვ.	2 თვ.	1 თვ.
8. 50.	8. —	7. 50.	6. 90.	6. 20.	5. 50.	4. 80.	4. —	3. 20.	2. 40.	1. 60.	— 80.
12. 8.	11. —	10. —	9. —	8. —	7. —	6. —	5. —	4. 50.	3. 50.	2. 50.	1. 25.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური

დამატებიანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპეიკი.

ადრესის გამოსაცვლელი ფასი 40 კაპ.

წლიურ ხელის მომწერს გაზეთის ფასი შეუძლიან გადაიხადოს ნაწილ-ნაწილადაც: ხელის მოწერის დროს 3 მან., 1 მარტისთვის 2 მან. 1 მაისისთვის 2 მან. და 1 ივლისისთვის 1 მან. 50

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ ყოველ თვის პირველ რიცხვიდან და არა ნაკლებ ერთი თვისა.

ახალი კლუბი

სამშაბათს, 12 ივლისს, შესდგება

საოჯახო საღამო.

საზაფხულო თეატრის სცენაზე წარმოდგენილ იქმნება:

I (თათრულად)

„დ ო ნ ა ს უ ნ - ა ლ ი",

ვოდ. 1 მოქ. განი-ზადეხი.

II (ქართულად)

„ც ო ლ ი ე რ თ ი ს ა ა თ ი თ",

ვოდ. 1 მოქ. თარგ. გ. ყიფიანისა.

ბაღში დაუკრავს სიმებიანი ორკესტრი და საზანდარი.

ადგილებში შესვლის ფასი: ადგილთათვის 1 მ., მანდილოსანთათვის 50 კ., სტუდენტ. 25 კ. თეატრში ადგ. ფასები 10—50 კ. **დასაწყ. ხალ. 9 ს.** (1—1375—1)

საბურთალოზე **მშვენიერ ალაგას**, ახლად აშენებულ ეკლესიისა და ბიბლიოთეკის ოთახის მახლობლად დაიჭრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაჭრებად ოთხ-კუთხ საკენი 80 კ.-დან. მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლლას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე თაქთაქიშვილს, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათზე, საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდინ. (წ.—1147—89)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ზაფართოებულია და სტაციონალური განყოფილება

მოწყობილია 50 საწოლით.

განსაკუთრებითი საშობიარო განყოფილება.

ქსენიევის ქუჩა, საკუთარი სახლები № 7, ვეტცელის" სასტუმროსთან. ტელეფონი № 509.

სტაციონარულ ავადმყოფთა მიღება ყოველ თვის შეიძლება დღე და ღამეც. საამბულატორო ავადმყოფებს მიიღებენ სპეციალისტი ექიმები:

გედევანიშვილი მ. ა. ნერვ. და ელექ., ორშ., და პარ. 10 1/2—11 ს.

დავითაური რ. ხ.—შინაგ. და ნერვებ. ყოველ დღე 1—2 ს.

მაღალაშვილი გ. გ. შინ., სამშ. და შაბ. 10—12 ს.

ქიქოძე ტ. ხ. შინაგანი. ორშაბათობით და ოთხშაბ. 9—10 ს.

მანსვეტოვი ვ. მ. შინ., ორშ., ოთხშ., და პარასკ. 2—3 ს.

მუსხელიშვილი ვ. ხ.—თვალისა, ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2 1/2 საათ., **დროებით წახულია.**

მზარეულოვი მ. ი.—კანისა და ვენერ. ყოველ დღე, კვირის გარდა, 1—1 1/2 ს.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი Ehrlich-hata) აქვს აგრეთვე საკუთარი მიკროქიმიურ და ბაქტერიოლოგიური ლაბორატორია, რომელსაც განაგებს ექიმი ე. გ. ფედოროვი. **დროებით წახულია.**

რჩევა ღირს 50 კაპ., საწოლები 2 მანეთიდან დაწყებული. ოპერაციები, კოხსულტაციები, ელექტრონით წამ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება სხვა შეიძლებოთ. საათასრული (წ.—1089—508)

სურამში

კბილის ექიმი

ნინო რცხილაძე

მიიღებს კბილით ავადმყოფებს. გ. ლომსაძის აგარაკი.

ექიმი ე. ვ ა შ ა კ ი ძ ე იღებს შინაგან ხნეულებებით ავადმყოფებს. დილით 8—9 ს., ნაშუადღევი 5—7 ს. ბოგოლიუბოვის და ბატარეინის ქუჩების კუთხე N 24. 6—95

ექიმი ა. ნ. დ ი ა ს ა მ ი ძ ე კანის და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილით 2—3 ს. ნაშუადღ. 6—7 ს. ნუთმაბათობით მხოლოდ დილით 8—9 ს. გვირაობით ავად. მყოფებს არ იღებს. მოსკოვის ქ. N 4 სახლი ბაბაშვილისა.

ექიმი შ. ა. მ ი ქ ე ლ ა ძ ე იღებს შინაგან და ბავშვთა ხნეულებებიანი ავადმყოფთ ყოველ დღე ნაშუადღეს 5 ნახ.—6 ნახ. საათამდი

ექიმი ვ. მუსხელიშვილი ნამშაბათიდან, 21 ივნისიდან, ქალაქ გარეულ წავიდა და ამის გამო ავადმყოფებს ხელტექმბრამდე არ მიიღებს.

ტფილისის სათავად-აზნაურო გიმნაზიის

გ ა ა ბ ე

აცხადებს, რომ **განმეორებითი გამოცდა** გიმნაზიის მოწაფეებისა დაიწყება:

მე 5, 6 და 7	კლასებში	20	ივისტოდან.
მე-3 და 4	„	23	„
1 და 2	„	24	„
მოსამზადებელ მე-2	და 3	25	„
		26	„

პირველ განყოფილებაში შესვლის მსურველთ გამოცდა ექნებათ 26 და 27 აგვისტოს, დანარჩენს განყოფილებებში და კლასებში, სადაც ვაკანსია აღმოჩნდება, გიმნაზიის მოწაფეებთან ერთად.

გიმნაზიის კანცელარია 2 ივლისიდან 15 აგვისტომდე **ღია იქნება** მხოლოდ **ხუთშაბათობით** დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 1 საათამდე. (6—1374—3)

სამკურნალო

სპეციალისტ სამზეიდრო ექიმებისა გარედან მოსიარულე ავადმყოფთათვის ბანქის დიდი ქუჩა, N 3. ალექსანდრეს ბაღის მახლობლად, ტელეფონი N 483.

ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ავადმყოფთა მიღება 9 1/2-დან 5 ს.-დე.

ი. ბ. ახვლედიანი. ცხვირ., ყელ. და ყურისა. ყოველ-დღე 1—2 საათამდე.

ვნუკოვი—ქირურგ. ყოველდღე 12-1 ს.

მოლნე—ბავშვთა, შინაგ. ავადმყ. ყოველ დღე, გარდა კვირა უქმისა 1 1/2—3 საათ.

კალამკაროვი—ქალის ავად. ყოველ დღე, გარდა ხუთშაბათისა, 12—1 ს.

უკლადნიკოვი—შინაგ. ავად. ყოველ-დღე 4—5 საათ.

რიდელი—შინაგ. ავად. და ბავშვ. ყოველ დღე, გარდა ხუთშ. და კვირისა 12—1 საათ.

თეთრაძე—სიფ., ვენერ., კან. ყოველ-ღე 1—3 საათ.

ჩუდნოვსკი ი. ნერვ., სულ., ელექტრო-ტერაპია, ყოველ დღე გარდა კვირა-უქმისა 11 1/2—12 1/2 საათ.

რუდენკო—შინაგ. ხუთშაბ. და კვირაობით 3—4 ს.

ვეხელოვოზოროვი ნ. ნ.—ქირურგ. ავად. ყოველ დღე 2—3 საათ.

იოხელიანიხა—ქალ. ავად., ორშაბათ. ოთხშ., პარასკ., კვირა 11—12 საათ.

ყალამქაროვი—ნერ., ელექტრო-ტერაპ., ოველდღე 2—3 საათ.

კუნთებში შეუშხაპუნებენ და ძარღვებში შეუშვებენ „606"-ს

საღამოს 6—7 საათამდე.

კონსულტაცია, მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ოპერაცია, ანალიზი, ჰიპნოზი, ძიძებისა და მოსამსახურეთა გასინჯვა შეთანხმებით. სიფილისის (ათაშანგის) გამოკვლევა სისხლში პროფ. ვასსნარის შრატით. შარდის სადენთა ცისტოსკოპია და კატეტერიზაცია. (წ.—1248—67)

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა, N 8. ტელეფონი N 695.

ე. ხ. ვაშაკიძე—ყოველ დღე, შინაგან ავადმყ. 9 ნახ.—10 ს.

ა. ნ. დიასამიძე—ყოველ დღე, კვირ. გარდა. სიფილ., კანისა და ვენერ. 11—12 ს.

ბ. ა. პოპოვი—ყოველ დღე, კვირ. გარდა. ყელი, ყური და ცხვ. სნეულ. 11—11 1/2.

ვ. ხ. ტატანიშვილი—ყოველ დღე, კვირის გარდა. შინაგანი ავად. 11 1/2—12 ს.

შ. ა. მიქელაძე—შინაგან და ბავშვთა ავადმყ. 1—2 ს.

ნ. მ. მელიქიშვილი — ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1—2 ს.

გ. ვ. ხობოლევსკი—ქირურგ., ყოველ დღე, კვირის გარდა. 2—3 ს.

მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსულტაციები მოსიარულეთ

წამლოგა „606"-ით.

(წ.—1090—106)

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მიხეილ გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილ. 12—1 ს., საღ. 6—7 ს., გაბინჯვა და გადაღება რენტგენის სხივებით. ვერა, ყოფნოვის ქ., N 20. (წ.—1249—58)

ბ ა თ უ მ ი ს ი

ექიმი მ. ი. ჩხენკელი

შინაგან, სიბავშვო და სიბებიო სნეულებათა. იღებს დილ. 8—12, საღ. 6—8 ს. ორპირის ქ., გიორგ. იოსელიანის სახლი. (თ.—1321—30)

ა ბ ა ს თ უ მ ა ნ ი

ბინის ექიმი

ალ. სოლოღაშვილი

იღებს ავადმყოფებს. „დაჩა" ტერმარქაროვისა. (თ.—1333—22)

დოქტორი მედიცინისა

ი. ბ. ჩუდნოვსკი

კარაჩინის ქ., სახ. № 18.

ოფიცერთა ეკონომ. საზოგ. პირდაპირ. იღებს შინაგან და ნერვებიან ავადმყოფთ—ყოველ დღე დილას 9—11 ს., საღამოს 5—8 ს. (10—1336—3)

ოპალიერი

ძმ. ტარნოპოლთა

ძ ა რ ხ ნ ი ს ა

ტფილისის განყოფილება

იმყოფება გოლოვინის პროსპექტზე, სახ. N 21, არტისტიულ საზოგ., ტელეფონი N 355.

ბაწყოლში ყოველთვის ბლოდად იმყოფება შპალიერი, რომელიც **ძარხნის ფასებში იყიდება, 8 კაპ. 6 მ.-დე თოფი.** ქარხანას აქვს საწყობები რუსეთის იმპერიის ყველა **ადიდეს ქალაქებში.**

შპალიერის ნიმუშები იგზავნება უფასოდ. (50—1120—36)

ტფილისი, 12 ივლისი.

ნაციონალისტების დამარცხება. ჩვენს მკითხველს საკმაოდ კარგად მოეხსენება, რანაირ ზომებს მიმართა სტოლიპინმა, ოლონდ კი დასავლეთ გუბერნიათა ერობის კანონ-პროექტი, ეს პირმშო შვილი სტოლიპინის ნაციონალისტურ იდეალებისა, განხორციელებულიყო. იგი არა ჩვეულებრივ ზომებსაც კი არ მოერიდა და ხსენებული კანონ-პროექტი 87 მუხლის ძალით დაამტკიცა. დიდი აურ-ზაური გამოიწვია ამ ზომამ, თითქმის ყველა პროგრესიული ელემენტი აალაპარაკა, მაგრამ სტოლიპინი მაინც შეუდრკელად იდგა თავის პოზიციაზე. უკმაყოფილებას აცხადებდა რუსეთის საზოგადოების პროგრესიული ნაწილი, მაგრამ ეს უკმაყოფილება თავის მიზანს ვერ აღწევდა და სტოლიპინის გარდაწყვეტილებაზე ვერავითარ გავლენას ახდენდა. სტოლიპინი და მასთან ერთად სხვადასხვა ჯურის ნაციონალისტები ამტკიცებდნენ, ეს პირველი დიდი გამარჯვებაა რუსულ ნაციონალიზმისაო. საგრამ სინამდვილემ ფრთები შეაკვეცა მათს იმედებს. ბევრი ზომები იქმნა მიღებული, რომ დასავლეთ გუბერნიათა ერობაში ნაციონალისტთა პარტიას გაემარჯვა, მთელი მექანიზმი ამ ერობისა მხოლოდ ამ ელემენტის გასამარჯვებლად მოჰმართეს, მაგრამ არჩევნებში ნაციონალისტები ყველგან დამარცხდნენ. ხელოვნური შეზღუდვა ადგილობრივ მცხოვრებთა უფლებებისა უძლური გახდა შეეჩერებინა ბუნებრივი მსვლელობა ცხოვრებისა და სამართლიანი მისწრაფებანი ამ მკვიდრთა. ცხოვრება სტოლიპინის იდეალებზე უფრო მტკიცე გამოდგა, და მის მომხრენიც იძულებულნი ხდებიან იწვნიონ სისასტიკე ყოველად ძალე ცხოვრებისა.

ნაციონალისტთა და საზოგადოდ სტოლიპინის პოლიტიკურ იდეალების დამარცხება მშვენიერი მაგალითია და ჭკუის მასწავლებელი, მაგრამ ვეკვეობთ, რომ ამან მაინც იმოქმედოს რუსის ნაციონალისტებზე, რომელნიც, როგორც ეტყობა, ცხოვრების მაგალითებს არავითარ მნიშვნელობას აძლევენ. უეჭველია ნაციონალისტები ამ დამარცხებასაც თავისებურ გასამართლებულ საბუთებს გამოუძებნიან, მაგრამ ვისთვის ან რისთვის იქნება გამოსადეგი ეს საბუთები, ამას ისინი არ დაგიდევენ. ეს პირველი მაგალითი არ არის და უეჭველია არც უკანასკნელი იქნება.

ნარკვევი

(ეურნალ გაზეთებიდან)

სენატის უკანასკნელი განკარგულებით ნაფიც-ვექილთა თანაშემწეთ უფლება არა ექმნებათ საკასაციო ინსტანციაში აწარმოონ საქმეები, რომელთაც ისინი აწარმოებდნენ უმდამბლეს ინსტანციებში: მომრიგებელ მოსამართლესთან, სამოსამართლო პალატაში და სხვა. ამ განკარგულებით, სადაც ნაფიცი ვექილი არ მოიძევა, ვექილებად აირჩევიან კერძო ვექილები და არა თანაშემწენი. ყველაფერს თავი რომ გავანებოთ, ერთი რამ მაინც გამოურკვეველი რჩებაო,—ამბობს „რეჩი":

„ასეთის გადაწყვეტილებით სენატმა ძლიერ უხერხულ და გამოურკვეველ მდგომარეობაში ჩააყენა კერძო პირნი. სენატი უყურადღებოდ სტოვებს იმ საჩივართ, რომელთაც „თანაშემწეთა" მეოხებით საკასაციო ინსტანციაში მიუხწევიათ, ამით კი საქმეს ვადა გასდის და კერძო პირთ საქმე უფუქდებათ. რა ამათი ბრალია, რომ სენატი ვერ გამოკვეულა და სრულიად ფუქსავატად ეპყრობა მთელ ნახევარ საუკუნის იურის-პრუდენციას? ვინ უნდა იკისროს ის აურ ზაური, რომელიც ამ განკარგულების გამო საქმეთა წარმოებაში ასტყდებაო?"

* * *

სპარსეთის ტერიტორიაზე ისევ გამოჩნდა შაჰად ნამყოფი მოჰამედალი და მშვიდობიანობისათვის ბრძანებლობს კიდეც. დიპლომატთა სამფლობელო შეიძრა და სცდილობენ ახსნან და შედეგებიც გაითვალისწინონ ამ საგულისხმო მოვლენისა. სხვათა შორის დაჟინებითაც ამბობენ, რომ მოჰამედ-ალის ასეთი ნაბიჯი რუსეთისა და ინგლისისათვისაა სასარგებლო და მათ გადაადგმევინეს იგიო. საინტერესოა ამ მხრივ „ნოვოე ვრემიას" მოუსმინოთ:

„ჩვენ საზღვრების გაფართოება არ გვესაჭიროება. ჩვენ ისედაც დატვირთული ვართ სხვა და სხვა ანთროპოლოგიურად უმდაბლეს საფეხურზე მდგარ „ინოროდცებით".

... რუსეთმა და ინგლისმა დიდი ფული და ენერგია დაჰხარჯეს სპარსეთის მშვიდობიანობისათვის... მაგრამ ყველაზე უფრო გონივრულად ოსმალეთი მოიქცა, რომელმაც თეირანის აწყვილ მდგომარეობი ისარგებლა და ერთი უმდიდრესი ნაგერი—ურმია ჩამოაგლიჯა, გამაგრდა და სპარსეთის ამბები აინუნშიაც არ მოსდის... რუსეთისა და ინგლისის სამინისტროები ყოველ ღონისძიებას ხმარობენ სპარსეთის მშვიდობიანობა დაიცვან და მის დანგრევას ხელი შეუშალონ, მაგრამ ამაო ცდაა... ბედს ვერ წაუხვალ! ჩვენმა დიპლომატიამ უთუოდ უნდა უზრუნველყოს კავკასიის საზღვრებზე მშვიდობიანობა"...

აბა, თუ მიხვდებით, რა აზრისაა „ნოვოე ვრემია!"

ახალი ამბავი

ქ ა ლ ი ს ი

✦ კავკასიის მდინარეების გამოსაკვლევად გზათა სამინისტრომ საგანგებო კომისია შეადგინა, ინჟენერი როდევიჩის უფროსობით.

✦ ფრენა. მოკლე ხანში ტფილისში ჩამოვა ავიატორი ა. სკარეინსკი და სხვებთან ერთად ტფილისში იფრენს.

✦ 9 ივლისს ტფილისიდან მანგლისში მიმავალი **ომნიბუსი კოჯრის მახლობლად ხევში ჩაიჩეხა.** მეეტლე და ერთი მგზავრი მძიმედ დაშავდნენ. ორმა მგზავრმა ომნიბუსიდან დროზე მოასწრო გადმოხტომა.

✦ ნამესტნიკის თანაშემწე ვენერალი შატილოვი ალექსანდროპოლიდან უკვე დაბრუნდა ტფილისში.

✦ ხოლერის ნიშნებით ავად გამხდარისა და გარდაცვალებულის ქალის ავადმყოფობა უკვე გამოიკვლიეს. ქალი გარდაცვლილა შიგნეულობის ანთებით და არა ხოლერით, როგორც ბევრი ჰფიქრობდა.

✦ საეჭვო ავადმყოფი. 9 ივლისს, ნაშუადღევის 1 საათზე, ვოდოვოზნი შესახვევიდან ხოლერიანთა სამკურნალოში მიიყვანეს გერტრუდა ემილიანის ასული რედე, 25 წლისა, რომელიც ხოლერის ნიშნებით ავად გახდა. მის ბინას დეზინფექცია უყვეს. ავადმყოფობის გამოსარკვევად მიღებულია ზომები.

✦ „დაშნაქცუთუნის" საქმის გამო სამართალში მიცემულთა საქმე, გაზეთების სიტყვით, შემოდგომაზე გაირჩევა ეკატერინოსლავში. საქმეს გაარჩევს სენატის სესია სენატორი ვარვარანის თავმჯდომარეობით.

✦ ტფ. გუბერნატორი ბ-ნი ჩერნიავსკი 10 ივლისს ტფილისში დაბრუნდა გორის მაზრიდან, სადაც სამსახურის საქმეთა გამო იყო წასული.

✦ სასანიტარო დათვალიერება 9 ივლისს ქალაქის მეოთხე, მეცხრე და მეხუთე უბანში მოჰხდა. სასანიტარო წესების დარღვევა ყველგან აღმოჩენილ იქმნა. დამნაშავეთ შესაფერი ოქმები შეუდგინეს.

✦ უვარგისი ერბოს ქარხანა. 8 ივლისს იორის შესახვევში, ჩიქოვანის სახლში, დანიელ ბაბაევის ბინაზე, საიდუმლო ქარხანა აღმოაჩინეს, სადაც ქონისა, ლაქისა და რაღაც ყვავილებისგან ხელოვნურ ერბოს ამზადებდნენ და ნამდვილ ერბოდ ასაღებდნენ.

✦ ექსკურსია. კვირას, საღამოს 9 საათზე, ტფილისში დაბრუნდა ბეთანიის მონასტერში გამგზავრებული ექსკურსია. ექსკურსიაში 12 კაცი იყო. ამათში ერთი ქალი და სამი ბავშვი. ექსკურსანტები ტფილისიდან შაბათს, დილის 5 საათზე გავიდნენ. ბეთანიამდე (20 ვერსის მანძილია) ფეხით მივიდნენ. ღამე ბეთანიის მონასტერში გაათენეს. დათვალიერეს მონასტერი, ახლოახლო მდებარე ადგილები და კვირა დილით ტფილისისაკენ გამოემართნენ. ექსკურსანტები ძლიერ კმაყოფილნი არიან ამ მოგზაურობისა მონასტრის საუცხოვო მდებარეობას ისინი აღტაცებაში მოუყვანია. დაწვრილებითს ცნობებს და სურათებს კვირის დამატებაში დავბეჭდავთ.

✦ 11 მკათათვეს სასანიტარო კომისიამ, რომელსაც სასანიტარო ექიმი ვ. ა. მირაქოვი ჰმეთაურობდა, დათვალიერა 10-ე საპოლიციო უბნის 30 დუქანი. ზოგიერთ მოვაჭრეს მოკლე ვადა მისცეს სავაჭროების მოწესრიგებისა და კომისიის მიერ შენიშნულ ნაკლულოვანებათა შევსებისათვის. ამასთან განკარგულება მოახდინეს დაიკეტოს სასტუმრო „ბორჯომ" და არჩუაძის თორნე. ექიმ გოკელოვის სახლი მიხეილის ქუჩაზე, ანტი-სანიტარულ მდგომარეობაში აღმოჩნდა. სახლის

პატრონს, რომელიც ეხლა საგარაკოდაა, უწყება გაეგზავნა. ყველა ვაჭრებს წაართვეს ძველი, ნაწერი ქალალდები, რომლებშიაც ისინი სავაჭროს ახვევდნენ. ამის მაგივრად უნდა შეიძინონ პატარა სუბთა ქალალდები.

✦ **სანიტარულ-ტეხნიკურმა კომისიამ**, დაათვალიერა ჩუმაკოვის ცირკი, რომელიც მიხეილის პროსპექტზე შენდება. შენობა სანიტარულ და ტეხნიკურის მხრით ცუდ მდგომარეობაში აღმოჩნდა. ცირკი არ გაიხსნება იმ დრომდის, ვიდრე ამ ნაკლულოვანებას არ მოიშორებენ.

✦ **ტფილისის მაზრა.** ნაძალადევს იქით, ჯაკი-ოდლის აგურხანაში ქურდობა მოხდა. გუშინწინ ამაგვ აგურხანასთან სამი შეიარაღებული კაცი შეუმჩნევლად. დარაჯი გაგზავნურება, უცნობთ სრულით უპასუხნიათ. დარაჯსაც რამდენჯერმე სროლია რეგოლვერი, მაგრამ ვერაფინ დაუჭრია. მძარცველები მიპალულან.

წვრილი ამბები

✦ **ტფილისში შეიბურეს:** 9 იულისს—13 უპასპორტო, ხოლო 10 იულისს—62.

✦ **10 იულისს ბუშკინის ქუჩაზე შეიბურეს დაკვეთ ეაკორის ძე ნიაზოვი, რომელიც ადმინისტრატიულის წესით იყო კალსახლებული და თავის ნებით დაბრუნდა.**

ქუთაისი.

✦ 8 ამ თვეს, ნაშუადღევის 4 საათიდან საღამოს 7 საათამდე იწვიმა; ქუჩებიც მოირწყა და ცოტა შეგვაგრილა.

✦ 9 ს. დილის მატარებლით პეტერბურგიდან ქუთაისში დაბრუნდა მაზრის მარშლად ნამყოფი თ-დი დავით ოტიას ძე ნიჟარაძე.

✦ პარასკევს, ნაშუადღევის ორ საათზე, ორპირის ქუჩაზე ესტ. კოლუაშვილის დუქნის დანგრევის დროს, კედელი გადმოწვა. ორი მუშა მძიმედ დაშავდა, ერთი—მსუბუქად.

✦ სიმფეროპოლიდან ადმინისტრატიულად გადმოსახლებული ყმაწვილი ქალი, **იულია ვასილის ასული ეგოროვისა** გვთხოვს გამოვაცხადოთ: იძულებული ვარ ავიჩინო რაიმე შესაფერი სამუშაო ან სამსახურიო (მაგალ. **კასირობა** სავაჭრო სახლში, ან **გამყიდველის** თანამდებობა).

ადრესი: საპყრობილის მისახვევი, სახ. № 2.

✦ ადესის უნივერსიტეტის სტუდენტი ყაზაროვი სთხოვს სტუდენტებსა და ქალთა უმაღლეს კურსების მსმენელთ, ვისაც ჰსურს მონაწილეობა მიიღოს ექსკურსიაში, გამოგზავნონ გაზ. „ზაკავ. რეჩ-“ში თავის ადრესი. თუ პირველ აგვისტოსთვის იქნება მსურველთა საკმარისი რიცხვი, შუამდგომლობა აღიძვრება სადაც ჯერ არს და 8—10 აგვისტოს ექსკურსია რკინის გზით ტფილისიდან გაემართება.

✦ სამუშაო დღის გაგრძელების გამო ხარაზების ორმოცამდე ქარგალი და შეგირდი **გაიფიცა**. ისინი პოლიცმეისტრის კანცელარიაში საქმის გაოსებულად დაიბარეს. შემდეგ ქუთაისის სატუსაღოში გაისტუმრეს.

✦ ტელეფონის მავთულების გამბმელი მუშები ცუდ მდგომარეობაში არიან. მათთვის სამუშაო დღე განსაზღვრული არაა. თვითმართველობამ უნდა მიაქციოს ყურადღება, რათა მორიგეობით ამუშაონ.

✦ საეპარქიო სასწავლებლის მთავრობა აცხადებს, რომ გამეორებითი და მისაღები გამოცდა 25 აგვისტოს დაიწყება; თავისუფალი ადგილები არის: დასაწყისს მოსამზადებელში 43., მესამეში—3, მეხუთეში—3, მეექვსეში—3, სხვა კლასებში თავისუფალი ადგილი **არ** არის. თხოვნა და საჭირო საბუთები 23 აგვისტომდე მიიღება.

✦ შაბათ საღამოს ქალაქის ქიმიკოსმა სანიტარულ აგენტების თანდასწრებით გაჩხრიკა ვაჭრის მელაშვილის მაღაზია, რომელსაც აღმოაჩნდა 20 გირვანქამდე სახარონი.

✦ გამოვიდა ჟურნალი „კოოპერაციის“ მესამე ნომერი შემდეგის შინაარსით: 1. მოწინავე წერილი, 2. სურათები კოპერატიული ცხოვრებიდან, 3. ლექსი (ჟურნალიდან)—5. ჩხიკვაძისა, 4. დ. ზ. სარაჯიშვილი, ნეკროლოგი, 5. დ. ზ. სარაჯიშვილის ხსოვნა, 6. ჟორდანიასი, 6. მუშის სიტყვა, 7. ანკეტა; პროფ. სობოლევის და პროფ. ვობლის წერილები, 8. კოოპერაციის სამსახურიო (მაგალ. **კასირობა** სავაჭრო სახლში, ან **გამყიდველის** თანამდებობა).

ადრესი: საპყრობილის მისახვევი, სახ. № 2.

✦ ადესის უნივერსიტეტის სტუდენტი ყაზაროვი სთხოვს სტუდენტებსა და ქალთა უმაღლეს კურსების მსმენელთ, ვისაც ჰსურს მონაწილეობა მიიღოს ექსკურსიაში, გამოგზავნონ გაზ. „ზაკავ. რეჩ-“ში თავის ადრესი. თუ პირველ აგვისტოსთვის იქნება მსურველთა საკმარისი რიცხვი, შუამდგომლობა აღიძვრება სადაც ჯერ არს და 8—10 აგვისტოს ექსკურსია რკინის გზით ტფილისიდან გაემართება.

✦ სამუშაო დღის გაგრძელების გამო ხარაზების ორმოცამდე ქარგალი და შეგირდი **გაიფიცა**. ისინი პოლიცმეისტრის კანცელარიაში საქმის გაოსებულად დაიბარეს. შემდეგ ქუთაისის სატუსაღოში გაისტუმრეს.

✦ ტელეფონის მავთულების გამბმელი მუშები ცუდ მდგომარეობაში არიან. მათთვის სამუშაო დღე განსაზღვრული არაა. თვითმართველობამ უნდა მიაქციოს ყურადღება, რათა მორიგეობით ამუშაონ.

✦ საეპარქიო სასწავლებლის მთავრობა აცხადებს, რომ გამეორებითი და მისაღები გამოცდა 25 აგვისტოს დაიწყება; თავისუფალი ადგილები არის: დასაწყისს მოსამზადებელში 43., მესამეში—3, მეხუთეში—3, მეექვსეში—3, სხვა კლასებში თავისუფალი ადგილი **არ** არის. თხოვნა და საჭირო საბუთები 23 აგვისტომდე მიიღება.

✦ შაბათ საღამოს ქალაქის ქიმიკოსმა სანიტარულ აგენტების თანდასწრებით გაჩხრიკა ვაჭრის მელაშვილის მაღაზია, რომელსაც აღმოაჩნდა 20 გირვანქამდე სახარონი.

✦ გამოვიდა ჟურნალი „კოოპერაციის“ მესამე ნომერი შემდეგის შინაარსით: 1. მოწინავე წერილი, 2. სურათები კოპერატიული ცხოვრებიდან, 3. ლექსი (ჟურნალიდან)—5. ჩხიკვაძისა, 4. დ. ზ. სარაჯიშვილი, ნეკროლოგი, 5. დ. ზ. სარაჯიშვილის ხსოვნა, 6. ჟორდანიასი, 6. მუშის სიტყვა, 7. ანკეტა; პროფ. სობოლევის და პროფ. ვობლის წერილები, 8. კოოპერაციისა და მისი ორგანო, ლახვრისანისა, 9. ხელმძღვანელი წრე—გრ. სვირ-სკანდელისა, 10. რა სარგებლობას აძლევს ადამიანს ეკონომიური მეცნიერების შესწავლა, 11. ათი მცნება მიმხმარებელი საზოგადოების წევრთათვის, 12. პირველი დარიგება (გაგრძელება), 13. კოოპერატიული ცხოვრება, 14. მერძევეთა კურსები, 15. მიმდინარე ცხოვრება.

კრონიკა.

✦ **სოფ. შილდა** (თელავის მაზრა). ოთხი შეიარაღებული ლეკი მისულა შილდას საძოვარზე და შეუპყრიათ აქ მყოფი მწყემსები მოლერბა თუმანაური, იოსებ გიგაური, მარიამ გიგაური და ქეთევან ერქოშვილი, რომელნიც გაუჩერეკიათ და შემდეგ უთქვამთ: ჩვენების ჩამოსართმევად ბოქაულთან უნდა წაგიყვანოთო „მუხიანშიო“. შეპყრობილნი ძალაუნებურად წაჰყოლიან. იქ მათ 18 ლეკისაგან შემდგარი ბრბო დახვედრიათ. ერთი მათგანი თავის თავს ბოქაულს უწოდებდა. გაჩხრეკისა და ჩვენების ჩამორთმევის შემდეგ, როდესაც 28 ფული და 150 მანეთის ღირებული ნივთები წაურთმევიათ, კაცები გაუნთავისუფლებიათ, ქალები კი ორი დამით დაუტყვევებიათ, და გაუუპატიურებიათ. შესაპყრობად მიღებულია ზომები.

✦ **სოფ. სოფიანლულთან** (ტფილისის მაზრა), ამას წინათ ხუთმა შეიარაღებულმა უცნობმა კაცებმა მეურმეები; რომელთაც ფართალი და სხვა საყვრელმანი მიჰქონდათ. მძარცველებმა ჰაიდეს სულ 80 მანეთის ნივთეულობა. ბოდიცას მძარცველები ადმოუჩენია და შეუშურია: სადა-დადუტი, ადეკეთერ სოიუნ ოდღი, ფირალი ბანა ისოდღი, გულმამედ ჯოფარ ოდღი და რამედ ასკერ ოდღი.

✦ **ახალციხის მაზრა.** (სოფ. ფეფოის-გეგეს მცხოვრები ფარსუნ ოდღს ჩხუბის დროს მოუქნევია ჯოხი თითრის ქალის ფარალი ადი კიზარასთვის, მაგრამ ჯოხი მოხვედრია კიზის ბავშვს და იქვე მოუკლავს.

✦ **ახალციხის მაზრის სოფლებში:** სოფლის დიდი ბამბი, ტხიმიმდ, ტხორძა, ქისტახში, ფრწეხში, სოფოთში, ზურზუნში, აგრაში და ჩამრეთში საქონელს ზარი კასხენია. აუარებელი საქონელი იხოცება თურმე.

ᲡᲝᲤᲔᲮᲗᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ

✦ ტფილისის სომეხ-გრიგორიანთა ეპარქიის უფროსის მოადგილემ ტფილისის სიმრევლო ეკლესების მღვდლებს განკარგულები დაუგზავნა, რათა ამომრჩეველთა არჩევნები ამ წლის სექტემბერში მოახდინონ, ოქტომბერში კი ეს ამომრჩეველნი დელეგატებს აირჩევენ, რომელნიც დეკემბერში პატრიარქის ამოსარჩევად ეჩმიაძინში გაემგზავრებიან.

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ᲐᲕ-ᲙᲐᲠᲒᲘ.

კაცი ყველაფერს შეეჩვევა, თორემ ქუთაისის გიმნაზიის მეშვიდე კლასის 21 მოსწავლეს, რომ საქმეა დაემართა ფრიად საყურადღებო საქმე. არა მარტო მათთვის და მათი მშობლებისთვის, არამედ მთელი ჩვენი საზოგადოებისთვის. რაც უფრო ირკვევა საქმე, მით უფრო თვალ-საჩინოდ ხდება, რომ ჩვენი მოზარდი თაობის აღზრდის საქმე განსაკუთრებულია.

მოსწავლენი იქამდის მისულან მასწავლებელთა ზედ გავლენით, ცოდნა რომ არ აქვთ შეძენილი, ქრთამის იმედით არიან და, რაც უფრო სამწუხაროა, ისეთი მასწავლებლნიც მოიპოვებიან თურმე, რომ ამ ქრთამს ღებულობენ. მაგრამ დავანებოთ ამას თავი და ყურადღება სხვა გარემოებას მივაქციოთ. სამოსწავლო ოლქის მიერ გამოგზავნილ საქმის გამომძიებელს, ოლქის ინსპექტორს სლავინსკის ასეთი საშუალებისათვის მიუმართავს ყმაწვილების გამოტეხისათვის: ნურას დაჰფარავთ, მართალი სთქვით, და სასჯელი არაფერი მოგელითო.

ერთ ჯგუფს ყმაწვილებისას დაუჯერებია და იგი კიდევაც დაისაჯა.

ხოლო მეორე ნაწილი მოსწავლეებისა უფრო ფრთხილად მოქცეულა და ისინი დაუსჯელი დარჩენ. გამოდის, რომ მართლის მთქმელი დაისაჯა და მტყუანს წარბიც არ შეჰხრია.

შემდეგ გარემოებასაც მიაქციეთ ყურადღება. როცა მშობლებმა ოლქის მზრუნველი რუდოლფი ინახულეს, მან თურმე უთხრა: აქამდის სად იყავით, რატომ არ ინდომეთ შუამდგომლობის აღძვრა, ვიდრე საქმე ნამესტნიკს მოხსენდებოდაო და ის-კი არ იცის, ალბად, ბ-მა რუდოლფმა, რომ არც მოსწავლეებმა და არც მათმა მშობლებმა, არ იკოდნენ რა სასჯელი მოელოდათ, ვიდრე რუდოლფის მიერ დამტკიცებული საპედაგოგიო საბჭოს გადაწყვეტილების შინაარსი არ შეატყობინეს მოსწავლეებსა და მათ მშობლებს. ამისთანა პირობებში რანაირად შეეძლოთ მოსწავლეთა მშობლებს თავის დროზე აღეძრათ შუამდგომლობა. უთუოდ ბ-მა რუდოლფმა არ იცის, რომ ქუთაისის საპედაგოგიო საბჭოს გადაწყვეტილება დიდი საიდუმლოებით არის მოცული, ვიდრე მათ ოლქის მზრუნველი არ დაადასტურებს.

ეხლა პატარა სტატისტიკა—21 მოსწავლეში ერთს სრულებით მოესპო სწავლის უფლება რუსეთის იმპერიაში, 6—სწავლის უფლება ქუთაისის სასწავლებელში და 14 გამოირიცხა გიმნაზიიდან იმ უფლებით, რომ ენკენისთვეში ყველა საგნებში ეგზამენი უნდა ჩაბარონ. იურკევიჩი კი დღე-დღეზე სამსახურში წარმატებას მოელის. სამართალიც ასეთი უნდა.

„*“

სტუდენტობას ემდურის ჩვენი საზოგადოება, არაფერს აკეთებს და ქეიფსა და ბანქოს თამაშს მისდევსო. ამის საბუთი, სამწუხაროდ, ბევრია და აკი იქამდისაც-კი მივედით, რომ ხშირად საზოგადოებაში გაისმის ხმა—მოესპოთ სტიპენდიები, დახმარების ხელს „ნუ გაუწევთო სტუდენტებს დამხმარე საზოგადოებას და სხვ. ერთხელ უკვე ვთქვიო, რომ ამ გარემოებას სტუდენტებმა ყურადღება უნდა მიაქციონ მეთქი და სამაგიეროდ **რას** ვხედავთ! თუ აქამდე ქეიფს ვუსაყვედურებდით—ეხლა სხვა მხრით შეიქნენ სასაყვედურო საჯაროდ, მრავალი ხალხის თანდასწრებით შეურაცხყოფენ ამა თუ იმ პირს, და ჭკონიათ საერო საქმეს ემსახურებიან.

ერთმა მათგანმა ოთხშაბათს, 6 ივლისს, რესტორან „იალტაში“ ვახშმის შემდეგ, ნაშუალამევს, შენიშნა სიტყვიერების მასწავლებელი, მოაგონდა, რომ ერთის წლის წინად მისი ძმა რუსულში ჩაიჭრა. არც აცივა და არც აცხელა, შეურაცყოფა მიაყენა მასწავლებელს მოქმედებით და ეგონა, რომ დიდ მნიშვნელოვან საქმის აკეთებდა და როცა ერთი დამსწრეთაგანი შეურაცყოფილს გამოესარჩლა და გაალმასებულს სტუდენტს მაგიერი უხლო—უკანასკნელს გაუკვირდა—მე უცხო ტომის კაცს ვცემე და მადლობის მაგივრად ჩემი თანამემამულეები მსჯიანან?!.

ხსენებული მასწავლებელი ცნობილია, როგორც პატიოსანი და კარგი მასწავლებელი. სტუდენტის საქციელს მგონი კომენტარიები არ ეპირვება, ხოლო სტუდენტობას მოვიწოდებთ დაუფიქრდეს თავის აშხანაგის საქციელს.

ე. კ. ქ.

აგრეშუმის მოსავალი იმერეთისაკენ

(წერილი ხონიდან)

ხონის რაიონში აბრეშუმის მოსავალი უკვე დასრულდა. პარკის შემოტანა ბაზარზე თან და თან კლებულობს, გავა 3—4 დღე, შემდეგ პარკის შემოტანა მთლად შეწყდება. აბრეშუმის მოსავლისა ეხლა შეიძლება რაიმე ითქვას. წელს ძრიელ დაინტერესებული ვიყავი იმის გაგებაში თუ რომელ ფირმის თესლმა რამდენად იხეირა. რათა მიზანს მიმეღწია, ვეკითხებოდი ბაზარზე შემოტანილ პარკის მეპატრონეებს, თუ ვისი აბრეშუმის თესლი ჰქონდათ შეძენილი, რამდენი კილოფი და კილოფზე რამდენი მოუვიდათ. ასეთმა შეკითხვამ ნაყოფი გამოიღო და დღეს დაახლოებული წარმოდგენა მაინცა მაქვს იმისა, თუ რომელი ფირმის აბრეშუმის თესლი რამდენად ნაყოფიერი გამოდგა.

პასხალიდისა და ხრისტოლიუდის თესლებმა უმთავრესად ყველგან კარგი მოსავალი მოიტანა. იშვიათად მხვდებოდა ადამიანი, რომელიც პასხალიდ—ხრისტოლიუდის თესლის უკმაყოფილო ყოფილიყოს. წარსულ წლებშიაც ამ ფირმის თესლმა კარგი მოსავალი მისცა. ცხადია ამ ფირმის თესლი კარგი ღირსებისა ყოფილა. იგი კარგა ხანია ვრცელდება საქართველოში, და იშვიათად წამხდარა, ისიც მოუკლელობის, უამინდობის წყალობით. უკანასკნელ ხანებში თესლის გამყიდველებმა „პადლოგები“ დაიწყეს და ამ ფირმის თესლის სახელით ათასგვარ უვარგის თესლს ავრცელებენ, მე თვით წელს ჩემის თვალით ვნახე ლანჩხუთში პასხალიდის თესლის კილოფი, რომელშიაც უვარგისი თესლი ეყარა და რომელსაც პასხალიდის ფირმის თესლად ასაღებდნენ. კილოფს სადგურის ბეჭედი არ ეკრა და თესლის გამყიდველები თავს მართლულობდნენ, სადგურის ბეჭედის დაკვრის შემდეგ თესლი გაძვირდებოდა და მიტომ აო დაკრესო. გულუბრყვილო ხალხს ასეთი ლაბაები ჩარჩებისა სჯეროდა და უვარგისს თესლსა ყიდულობდა.

იოსებ კაკაბაძის მიერ გავრცელებულმა ლოჟიეს თესლმა ყველგან კარგი მოსავალი მოიტანა. ნაშეტურ უკმაყოფილონი არიან ი. კაკაბაძის თესლით მათხოჯელები და ხონელები. ი. კაკაბაძის თესლით რამდენადაც ვიცი, არც ლანჩხუთლები არიან კმაყოფილნი. იქაც ლოჟიეს ფირმის თესლმა ძრიელ ბევრ ალაგას დაიკლო. წარსულ ხანებში ლანჩხუთში ვიყავი და ბევრი საძღურავი მესმოდა ი. კაკაბაძეზე.

იოსებ კაკაბაძე საჭიროა ჩაუფიქრდეს და შეიტყოს ფირმა ხომ არ ატყუებს თესლში. სხვა ფირმის თესლებიც რომელიც, დიდძალი იყო გავრცელებული, უმრავლესობა წახდა, რაც არ წახდა მოსავალი იმდენად ცარიელ ბრძოლისათვის მიუცილებელი იარაღით აღჭურვილი ველარ იქმნება, მაშასადამე შვილი დაიღუპება და რომ ამ დაღუპვას ასცდეს საჭიროა მალე ჩანოშორდეს „ქართველობას“, რომელიც ზიანის მეტს არას მოუტანს. ამ შემთხვევაში „კარტველი კალი“ ათასს მაგალითს მოგიყვანსთ. ვეფილი, რომელსაც კილო აქვს ქართული, კარგად ვერ ვეფილობს. ექიმი, რომელიც მოინდომებს ქართველობას „გარდამეტებულს“ (ეს თუ ავადმყოფებს ქართულად ბაასს დაუწყებს, რეცეპტებზედ დარიგებას ქართულადა სწერს)—პრაქტიკას დაჰკარგავს და სხ. ამის გამო „კარტველი კალი“ თითქო ერთგვარ თავგანწირულებას სჩადის: თავის შვილების მომავალს ვითომდა სწირავს თავის საერთვნო გრძნობებს. მართალია ეს მსხვერპლი ბევრად უფრო ადვილი შესაწირავია, ვიდრე სეზონში ოთხისა და ხუთის ქუდისა და გინდ კაბის მაგიერ ორიოდეთი დაკმაყოფილება, მაგრამ მაინც მსხვერპლია მისის აზრით.

2.

„კარტველი კალის“ ყოველივე მოსაზრება ყალბს ნიადაგზედ არის აშენებული.

თავისდღეში არავის მოუთხოვია „კარტველი კალისათვის“ მარტო ქართულის ენით, ლიტერატურით, ქართულის თეატრით დაკმაყოფილდიო, ყველამ კარგად იცის, თვით უკიდურესმა შოვინისტმაც კი, რომ მარტო ქართულის ენითა და ლიტერატურით დღევანდელ დროში შორს ვერ წახვალ. მაგრამ ერთი მიბრძანეთ, რომელ ერს შეუძლია სთქვას დღეს დღეობით, რომ იოლად წავა მარტო თავისის ლიტერატურით, თავისის მეცნიერებით. განათლებულ კაცად ვერ ჩაითვლება ვერც ერთი ფრანგი, რომელმაც სხვა რომელიმე ენა და ლიტერატურა არ იცის, ვერც ერთი გერმანელი, ინგლისელი, იტალიელი, რომელმაც ერთი ერთმანეთის ლიტერატურა არ იცის და არა თუ ეხლა, ყოველთვის ეგრე იყო ყველგან. თუ ეს ითქმის იმ ერთა შესახებ, რომელნიც თავში უდგიან დღეანდელ კულტურას, რაღა უნდა ითქვას სხვებზედ, ჩვენ-თანამოძმეებზედ პოლიტიკურის გარემოების მიხედვით: ჩეხელია, პოლონელთა, სომეხთა და სხვათა შესახებ.

ქართულის ლიტერატურის ოქროს ეპოქა უეჭველად იყო X-XII საუკუნე და აბა მიბრძანეთ ერთი ბრწყინვალე მწერალი, რომელიც განსწავლული არ ყოფილიყოს იმ დროში ცნობილ ლიტერატურაში: სპარსული, ძველი ბერძნული, რომაული ზედმიწევნით იცოდნენ არა თუ საერთვნო მწერლებმა, სასულიერო მწერლების წარმომადგენლებმაც კი. მიუხედავად ამისა არც ერთს მათგანს არ დაუვიწყნია ქართული მწერლობა, არც ერთს მათგანს სასაცილოდ არ მიუღია ქართული მწერლობა. ის კი არა, მათ შემოსეს ქართული ლიტერატურა საუკუნო დიდებით, ღვთის შარავანდედით შეამკეს იგი, რომ დღესაც კი თვალსა გვჭრის.

არა მგონია ჩვენი დღეანდელი „კარტველები“ მთლად ერთიანად რუსთველის უკვდავ ნაწარმოების ერთ სტრიქონად ღირდნენ. და შოთას, ჩახრუხაძეს, შავთელს, რომ ისეთის ლოგიკით ეხელმძღვანელნათ როგორითაც ხელმძღვანელობს, გავა 3—4 დღე, შემდეგ პარკის შემოტანა მთლად შეწყდება. აბრეშუმის მოსავლისა ეხლა შეიძლება რაიმე ითქვას. წელს ძრიელ დაინტერესებული ვიყავი იმის გაგებაში თუ რომელ ფირმის თესლმა რამდენად იხეირა. რათა მიზანს მიმეღწია, ვეკითხებოდი ბაზარზე შემოტანილ პარკის მეპატრონეებს, თუ ვისი აბრეშუმის თესლი ჰქონდათ შეძენილი, რამდენი კილოფი და კილოფზე რამდენი მოუვიდათ. ასეთმა შეკითხვამ ნაყოფი გამოიღო და დღეს დაახლოებული წარმოდგენა მაინცა მაქვს იმისა, თუ რომელი ფირმის აბრეშუმის თესლი რამდენად ნაყოფიერი გამოდგა.

პასხალიდისა და ხრისტოლიუდის თესლებმა უმთავრესად ყველგან კარგი მოსავალი მოიტანა. იშვიათად მხვდებოდა ადამიანი, რომელიც პასხალიდ—ხრისტოლიუდის თესლის უკმაყოფილო ყოფილიყოს. წარსულ წლებშიაც ამ ფირმის თესლმა კარგი მოსავალი მისცა. ცხადია ამ ფირმის თესლი კარგი ღირსებისა ყოფილა. იგი კარგა ხანია ვრცელდება საქართველოში, და იშვიათად წამხდარა, ისიც მოუკლელობის, უამინდობის წყალობით. უკანასკნელ ხანებში თესლის გამყიდველებმა „პადლოგები“ დაიწყეს და ამ ფირმის თესლის სახელით ათასგვარ უვარგის თესლს ავრცელებენ, მე თვით წელს ჩემის თვალით ვნახე ლანჩხუთში პასხალიდის თესლის კილოფი, რომელშიაც უვარგისი თესლი ეყარა და რომელსაც პასხალიდის ფირმის თესლად ასაღებდნენ. კილოფს სადგურის ბეჭედი არ ეკრა და თესლის გამყიდველები თავს მართლულობდნენ, სადგურის ბეჭედის დაკვრის შემდეგ თესლი გაძვირდებოდა და მიტომ აო დაკრესო. გულუბრყვილო ხალხს ასეთი ლაბაები ჩარჩებისა სჯეროდა და უვარგისს თესლსა ყიდულობდა.

იოსებ კაკაბაძის მიერ გავრცელებულმა ლოჟიეს თესლმა ყველგან კარგი მოსავალი მოიტანა. ნაშეტურ უკმაყოფილონი არიან ი. კაკაბაძის თესლით მათხოჯელები და ხონელები. ი. კაკაბაძის თესლით რამდენადაც ვიცი, არც ლანჩხუთლები არიან კმაყოფილნი. იქაც ლოჟიეს ფირმის თესლმა ძრიელ ბევრ ალაგას დაიკლო. წარსულ ხანებში ლანჩხუთში ვიყავი და ბევრი საძღურავი მესმოდა ი. კაკაბაძეზე.

იოსებ კაკაბაძე საჭიროა ჩაუფიქრდეს და შეიტყოს ფირმა ხომ არ ატყუებს თესლში. სხვა ფირმის თესლებიც რომელიც, დიდძალი იყო გავრცელებული, უმრავლესობა წახდა, რაც არ წახდა მოსავალი იმდენად

„კარტველი კალები“

ჩვენის დევნილის და შინაურთაგანაც კი სასაცილოდ აღებულის ენის დაუღალავმა გუშაგმა ბ. სილოვან ხუნდაძემ კარგი კარგი მათრახები შესთავაზა ჩვენ ქალებს იმის გამო, რომ ისინი ყოველგვარად ხელს უწყობენ ჩვენის ენის გადაგვარებასა და გადამახინჯებას, „კარტველმა კალებმა“ სცადეს თავის დაცვა, მტრის მოგერება („კოლხიდა“ 1 ივლისისა), მაგრამ ეს დაცვა, ეს მოგერება მეტად ჩლუნგი და მეტად უკბილო გამოდგა. ჩვეულებრივ იარაღს მიმართეს „გარემოებასა“, „სხვა და სხვა პირობებს“ მაგრამ ესეც სწორედ დაძველებული იარაღი გახლავთ: ეს ურემია აეროპლანების დროში, კაჟის თოფი მატრალიეზებისა და შორს მცემელი თოფის დროს.

პირველად ყოვლისა თავის გასამართლებელის საბუთების გამოძებნა, კიდევაც რომ ეს საბუთები უფრო ბარაქიანი იყოს, ვიდრე „კარტველი კალების“. საბუთები, მაინცა და მაინც იმას ამტკიცებს, რომ დამნაშავენი აღიარებენ მათ მიერ დანაშაულის ჩადენას, მაშასადამე ფაქტს უარს არა ჰყოფენ. თუ ეგ ეგრეა, „კარტველი კალები“ უეჭველად თვლიან იმ მოვლენას, რომ იგინი არა თუ თვით დამახინჯებულნი არიან, იგინი ხელს უწყობენ ქართულის ენის და მთლად ქართველის ერის გადაგვარებასა. რასაკვირველია ამ უცნაურს მოვლენას აქვს თავისი მძიმე მიზეზები, და ეს მოვლენა ამა თუ იმ პირობაში ხდება, ეს მიზეზი შესაძლოა უფრო ღრმა იყოს, ვიდრე პირადი სურვილი, მაგრამ ეს კიდევ იმას არა ნიშნავს, რომ მას, ვისაც შეუგნია ამ მოვლენის ვითარება სიღრმე-სიგანით—იმან ხელი დასჭიდოს და წარბ შეუხრელად განაგრძოს საეროვნო ბოროტების აღსრულება.

ქალს დიდი, ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს ოჯახში, დღეს დღეობით მთელი შინაწყობილება ოჯახისა მაზედ არის დამყარებული ბავშვების აღზრდა და განვითარება, ან აღზრდისა და განვითარების მიმართულება მთლად ერთიანად მის ხელშია. მაშასადამე ყოველივე დეფექტები ამ სფერაში მას ანგარიშში უნდა ჩაუთვალოთ და ამ ანგარიშის პასსივში უნდა მოვაქციოთ. ესე იგი ჩვენის ოჯახების გადაგვარებაში, ჩვენის შვილების დამახინჯებაში უპირველესი როლი ქალს უკავია, მას უნდა მოვახვიოთ კისერზედ ეს საშინელი კულტურული და ეროვნული დანაშაული.

ჩვენი ქალები, და საზოგადოდ ქალები, მეტად ადვილად შეეთვისებიან ხოლმე გარემოებას. მათი ბუნება დიდად შთაბეჭდილებიანია ხოლმე, ხოლო, როგორც ადვილად განიცდიან ამა თუ იმ მოვლენის სიმწვავეს, ისე ადვილადვე დაივიწყებენ ხოლმე. სიცოცხლის მოთხოვნილება და სიცოცხლის კანონი კი თავისის უფლებით აღიჭურვება ხოლმე, გარემოებას გააბატონებს და ქალების ელასტიურ, საუკუნოებით მონობას მიჩვეულ ბუნებას ადვილად დაიმორჩილებს, ადვილად შეურიგებს ყოველგვარ გამეფებულ პირობას...

პირველად ყოვლისა ჩვენ ქართული ოჯახი აღარა გვაქვს. ვიწრო პრაქტიკული პირდაპირი ქონებრივი ინტერესი ოჯახისა ითხოვს იმას, რომ ეს ოჯახი გადარჯულებული იყოს. დღევანდელის ქართველის ოჯახი უმეტეს ნაწილად ქართველის სხვადა-სხვაგვარის მოხელის „ჩინოვნიკის“ ხელშია. ამ ოჯახის დღიური ინტერესი კი იმას თხოულობს, რომ თავისს უფროსებთან, იმ ადამიანებთან, რომლებიც ამ უფროსებთან დაახლოებულია, კავშირი იქონიოს. პურ-მარილით მოიმადლიეროს და დაიმეგობროს ის ხალხი, რომელზედაც არის დამოკიდებული მთელი მისი ავლა-დიდება. ქართველ საზოგადოებას, ქართველ მწერალს, ქართველ საზოგადო მოღვაწეს ის ან გაურბის „შიშისაგან ურიათასა“, ანა და მათთვის დრო არა აქვს, ან რა პეირს უნდა გამოელოდეს ქართველს საზოგადოებისაგან, ხეირი კი არა, მასთან დაახლოვება ქართველ მოხელის ოჯახს პირდაპირ სახიფათო, საეკვო მდგომარეობაში აგდებს. ხოლო თუ ოდესმე მისთვის საჭირო შეიქმნება ქართველი საზოგადოება, ის ყოველთვის ფეხ ქვეშ გაეგება და სიამოვნებით მიიღებს მას და რამდენად დაწინაურებული იქმნება იგი და გამარჯვებული, როგორც „მოხელე“, იმდენად უფრო ადვილად შეუძლიან ქართველის საზოგადოების გული მოიგოს, თუ კი ეს მას დასჭირდება.

ყოველივე ეს აწონილი დაწონილი აქვს ფეხზელ პრაქტიკულ გონებას „კარტველის კალისას“ და ის მხნე და ენერგიულის ხელით ამ პოლიტიკას განახორციელებს ხოლმე თავისს ოჯახში. ის ამისათვის თანდათან შორდება ქართველ აბეზარ მეგობრებსა და ნაცნობებს, რომელთაც ადგილი არა აქვთ „მოხელეთა კარტაში“, ანუ „მოხელეთა არისტოკრატიაში“ და თანდათან უკავშირდება და უახლოვდება მათ, რომელზედაც არის დამოკიდებული მისი მომავალი. მაგრამ „კარტველი კალი“ არც ისე სულელი გახლავსთ, რომ თავისებურის შარავანდედით არ შემოსოს ეს სამარცხვინო წვრილმანი „მოდალატის“ როლი და აი ის იწყებს ქართულის ენის, ლიტერატურისა და კულტურის სასაცილოდ აგდებას. აბა, რა ლიტერატურაა ქართული ლიტერატურა, ერთ დღეს შეგვიძლიან მთლად გადაიკითხო და მისი შინაარსი ორის წლის ბალღსაც კი არ დააკმაყოფილებს! აბა რა შვილია ქართული თეატრი, ერთი საღამო ამ თეატრში გატარებული მთლად ერთიანად მოგვიშამავსთ და გაგირყვნისთ ესთეიკურ გემოვნებას. აბა, რა ენაა ქართული ენა, სადაც იმდენი უხმო ასოებია და ისეთი ყურისათვის არა სასიამოვნოდ სასმენელი, როგორც „ყ“, „ჭ“, „წ“ და სხ. აბა, რა საზოგადოებაა ქართველი საზოგადოება? აბა, რა დაფასება აქვს ქართველ მოღვაწეს და სხვ. ამ გვარის ლათაიებით რომელსაც გამუდმებით იმეორებს „კარტველი კალი“, იგი ოჯახს შეათვისებიებს ხოლმე ყოვლად გამრყვნელს და ყოველად დამამახინჯებელს აზრებს—იგი ოჯახს გადაგვარების უფსკრულში მიიქანებს. თუ დღეს ქონებრივის ინტერესებისთვის არის მისთვის საჭირო ქართველობას ზურგი უქციოს შვილების მომავლისათვის ფიქრი—კიდევ უფრო ღრმად შეატოპინებს ამ ბინძურ მორევში. თუ ბავშვს ზედმიწევნით არ ეცოდინება უცხო ენა, თუ ენები, იგი კარგი „მოხელე“ ვერ იქმნება, იგი კარგი ვექილი ვერ იქმნება, კარგ ექიმობას ვერ გასწევს, მაშასადამე ცხოვრების ბრძოლისათვის მიუცილებელი იარაღით აღჭურვილი ველარ იქმნება, მაშასადამე შვილი დაიღუპება და რომ ამ დაღუპვას ასცდეს საჭიროა მალე ჩანოშორდეს „ქართველობას“, რომელიც ზიანის მეტს არას მოუტანს. ამ შემთხვევაში „კარტველი კალი“ ათასს მაგალითს მოგიყვანსთ. ვექილი, რომელსაც კილო აქვს ქართული, კარგად ვერ ვექილობს. ექიმი, რომელიც მოინდომებს ქართველობას „გარდამეტებულს“ (ეს თუ ავადმყოფებს ქართულად ბაასს დაუწყებს, რეცეპტებზედ დარიგებას ქართულადა სწერს)—პრაქტიკას დაჰკარგავს და სხ. ამის გამო „კარტველი კალი“ თითქო ერთგვარ თავგანწირულებას სჩადის: თავის შვილების მომავალს ვითომდა სწირავს თავის საეროვნო გრძნობებს. მართალია ეს მსხვერპლი ბევრად უფრო ადვილი შესაწირავია, ვიდრე სეზონში ოთხისა და ხუთის ქუდისა და გინდ კაბის მაგიერ ორიოდეთი დაკმაყოფილება, მაგრამ მაინც მსხვერპლია მისის აზრით.

2.

„კარტველი კალის“ ყოველივე მოსაზრება ყალბს ნიადაგზედ არის აშენებული.

თავისდღეში არავის მოუთხოვია „კარტველი კალისათვის“ მარტო ქართულის ენით, ლიტერატურით, ქართულის თეატრით დაკმაყოფილდიო, ყველამ კარგად იცის, თვით უ

ნად მცირე მისცა, რომ ხარჯი ძლივს დაჰფარეს. ამ წამხდარ ფირმის თესლებში ბევრ უვარგის თესლს ეკრა სადგურის ბეჭედი. შეიძლება თესლი ვარგოდეს, მაგრამ სადგურის გამგეებმა მხედველობაში უნდა მიიღონ, თუ შეეთვისება იგი ჩვენს ჰაერს.

მომავალ წლებში საბრეშუმო სადგურს მეტი სიფრთხილე ჰმართებს ბეჭდის დაკვრის დროს.

საერთოდ აბრეშუმის მოსავალი წელს, შედარებით სხვა წლებთან, ნაკლები იყო. მიუხედავად იმისა, რომ აბრეშუმის თესლი მეტად იყო გავრცელებული, პარკი ძლიერ ცოტა შემოვიდა ამ რიგად მეაბრეშუმეობის დარგშიაც უკან ვიწევთ. როგორ უნდა მოვაწყოთ შემდეგ აბრეშუმის თესლის გავრცელების საქმე, შემდეგ შევეხები ვრცლად. ეხლა ვიტყვით ორიოდე სიტყვას იმ უწესრიგობისას, რომელიც სუფევდა ხონისა და მის ახლო-მახლო სოფლების ბაზრებში აბრეშუმების პარკის ყიდვა-გაყიდვის დროს.

ხონში საზოგადო სასწორი არსებობს. საზოგადო სასწორზე რომ ხალხი წონაში არ მოტყუებულიყო. დაარსდა კომისია ბ ნ ი. ქუთათელაძის თაოსნობით ქომისიის წევრები ვალდებულნიც იყვნენ მორიგეობა გაეწიათ საზოგადო სასწორზე. მაგრამ სასწორთან კომისიის წევრები არ სჩანდნენ. ამ კაბინეტის ინტელიგენტებს ალბად მხოლოდ ცარიელი სიტყვებით თუ ემარჯვებათ ხალხის სამსახური. განა ბრწყინვალე ხალხს ისეთ შავი მუშაობა, როგორიც პარკის წონვაა ეკადრება?

ჩარჩები წელსაც თავისუფლად თარეშობდნენ, ატყუებდნენ როგორც წონაში, ისე ანგარიშშიაც.

ნამდვილი ვაჭარი ხონში არ აღმოჩნდა. ფარდულის პატრონები თუ იკადრებდნენ პარკის პარვასა და ხალხის ანგარიშში მოტყუებას, არ მეგონა. ეფიქრობდი, ნამდვილი ვაჭარი არასოდეს ჩაიდენს ასეთ საქმეს, მაგრამ სამწუხაროდ ხონში ნამდვილი ვაჭარი არ აღმოჩნდა, ყველა ჩარჩები შეიქმნენ.

საამო ფხა გამოიჩინა და საკმაოდ დაეხმარა ხალხს ამ გაპირვების დროს, ხონის რაიონის ბოქაული ბ-ნი დუმბაძე. ის სცდილობდა რომ პარკი მხოლოდ საზოგადო სასწორზე ეწონათ. ამ მიზნით მან აუკრძალა ბაზარში შემოტანილი პარკის მეპატრონეებს, პარკის აუწონველად საზოგადო სასწორზე, უკან წაღება. თვითონაც დადიოდა ეგრეთვე და დარაჯებსაც გზავნიდა თითქმის ყოველდღე ხონის ახლო-მახლო მდებარე სოფლებში: აქ ესენი ხალხს ურჩევდნენ პარკი კერძო ფარდულებში არ აეწონათ. ამასთანავე სასწორებს ამოწმებდნენ. აღსანიშნავია, რომ წელს ხალხი საზოგადო სასწორს გაურბოდა. ეს შეუგნებლობის ბრალია. საზოგადო სასწორს ხალხი ალბად იმიტომ გაურბოდა, რომ ბაზარში შემოტანისას ურემზე ბაქს 10 კაპ. ახდევინებდნენ და აწონაში ყოველ ფუთში 2 კაპ. ასეთი ბაქ-გადასახადით ჩარჩებს ხალხის მოსატყუებელი საშუალება მიეცათ. ისინი ბაზრის გარედ სოფლელებს ხვდებოდნენ და რჩევას აძლევდნენ: „რა გიხდათ ბაზარში, იქ ბაქს გადაგახდევინებენ, აწონაშიაც ფასს აიღებენ და სხვა. მოდით აგერ, აგწონოთ არც ბაქი გადაგხდებათ და წონის ქირაც აგცდებათო“. ჩარჩებისაგან დაგებულს ამგვარ მახეში ხალხი მართლაც ებმოდა. მხედველობაში მიიღეს ეს გარემოება რამდენიმე პირმა და მათი თაოსნობით, როგორც ბაქი ისე აწონის ფასი, მოსპეს. სამწუხაროდ მაშინ მოსპეს, როდესაც პარკის შემოტანამ იკლო. მარტო დუმბაძე საქმეებს ვერ მოერია, ლოლუა კი მას ნაკლებ ეხმარებოდა. ათასი ჩარჩი დაიჭირეს ხალხის მოტყუებაში. ადმინისტრაციის ზომები ათ წინადმდეგ ნაკლებ სჩანდა. ჩარჩები ამით თამამდებობდნენ. არც დუმბაძე ღებულობდა ზომებს ჩარჩების ასალაგმავად. მანაც ამ მხრივ ჩარჩები თავის ნებაზე მიუშვა. ნაკლები მოსავალი, დიდი ხარჯი, პარკის გაყიდვის დროს ულვთოდ მოტყუებული, აი რა ხვდათ წილად წელს მეაბრეშუმეებს. ასეთ პირობებში მეაბრეშუმეობის საქმეები რომ არ აყვავდეს, რაღა გასაკვირველია.

ალექსანდრე.

ოლოლ! ოლოლ!

ა.

შენ ხავერდის ყვავილი ხარ, ხან ტკბილი და ხან კი მწავე,
შენ ნუკრი ხარ, ლაღი ნუკრი, ტბის გულ-მკერდზე მოცეკვავე;
შენ ხარ რწმენის სამლოცველო, გამოუცნობ გრძნებით სავსე,
შენს წიაღში მგოსნის სული ჩავაქსოვე, მოვათავსე;
შენ ზამბახის ფურცელი ხარ, სცურავ ნამში, ცად იწევი,
შენ ვეზუვის ფრიალო ხარ, მთა სასტიკი, ცეცხლის მფრქვევი.

ოლოლ! ოლოლ! მსურს ცრემლები ციურ ჰანგად დავაგუბო,
მსურს აკვანი იყო შვების, მსურს ოცნების იყო კუბო,
სევდის კუბო! სევდის კუბო!

ბ.

შენს თვალებში ვჰვრეტ სამოთხეს, ვჰვრეტ განთიადს, ვჰვრეტ ბნელ ღამეს,
შენს თვალებში ტალღას სძინავს, ტალღას მშვიდს და მოკამკამეს;
შენს თვალებში ჰფეიქს სიცოცხლე, ვეძებ აზრებს თავისუფალს,
შენს თვალებში ვხედავ ჩემს ღმერთს, სულის კერპს და გულის უფალს;
შენს თვალებში კრთის ვარსკვლავი, სტირს ტირიფი თავ-დახრილი,
შენს თვალებში კანდელს აქრობს ზღვით ნატყორცნი სიო გრილი.

ოლოლ! ოლოლ! მსურს ცრემლები გლოვის ჰანგად დავაგუბო,
მსურს აკვანი იყო ცრემლის, მსურს ბუნების იყო კუბო,
გრძნების კუბო, გრძნების კუბო!

გ.

ზღვის ფსკერიდან ძვირფას ქვებს ვკრეფ, ვკრეფ უცნაურ მარგალიტებს,
მზის სიცილი დავაფრქვიე გადაზნექილ ვარდის კვირტებს;
ცის კამარას ჩავაგრიხე, ჩავაგრიხე ცეცხლის სხივი,
ორთქლის კაბა გადაგაცვი, ყელს დაგკიდე ნამის მძივი;
მთას მოვსწყვიტე ნისლის ცრემლი, ღმერთს მოვსტაცე ძალთა-ძალი
და ეგ ვარდი ისე მოვრთე, ვით უმანკო პატარძალი.

ოლოლ! ოლოლ! მსურს მეც ცრემლი უკვდავ ჰანგად დავაგუბო,
მსურს აკვანი იყო რწმენის, მსურს სიცოცხლის იყო კუბო,
მგოსნის კუბო! მგოსნის კუბო!

ი. გრიშაშვილი.

მოზღვრილი ამბები

სოფ. შიბლიანი (სიღნაღის მაზრა). იქნება მკითხველმა არც კი იცოდეს, რომ სიღნაღის მაზრაში, ტფილისიდან 50 ვერსის მანძილზე, მდებარეობს ს. შიბლიანი; ეს არც საკვირველია, რადგანაც ამ სოფლის შემოხვევით ნახვა ან დანახვა ადვილად შეუძლებელია, თუ განზრახ არ წახვედით მის სანახავად ს. შიბლიანი მდებარეობს ტფილისიდან სიღნაღისკენ გზატკეცილის მარცხნით კაკაბეთიდან კაზრეთისაკენ მიმავალ შუა გზაზე, ცივ გომბორისაკენ, სადაც ცივის ერთ ერთ მიმავალ დაქანებულ დედაში ეს წყარმასწორად ჩაკრიალდა ასამდეს მოფუტკნულ, წნელისა, ფიცრულისა და მიწური ქოხმახი. აქ სცხოვრობს 100 კომლი ქართველი კლეტობა, დაყოფილი ბუდი რიგორც ხალხისა, ისე მეურეთისგან; შიბლიანელი კლეტები ეროვ. ბ. მალხაზ ანდრონიკაშვილისა, დღეს კი მთლად მამულიან ეკუთვნიან ტფ. სათ.-ს. ბანკს, რომელსაც ვადაში დარჩა ეს მამული ანდრონიკაშვილისაგან. ესე რომ აქამდე ანდრონიკაშვილის და მისი მეურვის ცხოვრებას მოსლიმია ეს 100 კომლი კლეტი და დღემდის კი იძულებულნი იყვნეს ბანკის სახელით მოვლენილთათვის ეძლიათ სარჯი, თუმცა ამ უკანასკნელთ ბანკისთვის არა უძლეოთ რა. ასე თუ ისე, ამ კარეგმეებს მცოვრებთათვის შეარე დადა დაუსვამს და იმდენად ჩამორჩენილნან რომ სამუალო საუკუნეების სოფელს უფრო მოგაგონებთ, ვიდრე მე 20-ე საუკუნის მცხოვრებთ. შორს რომ არ წავიდეთ აქაურ მცხოვრებთა ეკონომიურ ცოლს, „კარტველ კალს“ განცვიფრებით ეკითხება ქართველი ქალი:

— როგორ, თქვენი ბავშვები ქართულს არა ლაპარაკობენ?

— არაო, უპასუხებს „კალი“, მეშინია ქართულის კილო არ შეითვისონ, უცხო ენისა არ გაუფუტდესთ და ამით მათ მჭერმეტყველობის გზა არ დაეხშოსთო... ეს სერიოზულად იყო ნათქვამი. დამერწმუნებით, რომ ამაზედ უფრო შორს „კარტველის ქალი“ ცინიზმი ვეღარსად წავა.

ეს მხოლოდ მეტის მეტად თავხედურადა და უშნოდ გამოთქმულია და გამომხატველია იმ გულის ნადებისა, რომლითაც აღტკურვილი ცხრა მეათედი ჩვენის ქალებისა, ხეშის პირუტყვულის, საზიზღარის, წუთიერის პრაქტიკულის შეხედულების აღმსარებელი—„კარტველი კალები“ რყვნიან ოჯახს, ანადგურებენ მის საეროვნო საფუძველს, მოშხამულსა და სამარცხვინო ატმოსფერაში ზრდიან ახალთაობასა.

აქ მარტო „გარემოებას“ ვერ გადავაბრალებთ ყოველიფერს, აქ თავი და თავი მიზეზი იმაშია, რასაც ბ. სილოვანი მშვენივრად აღნიშნავს: აქ სულის დაცემისა და დაკნინების ნიშნებია, და არა მარტო გარემოება. გარემოება შეიძლება შეითვისოს კაცმა და ამავე გარემოებას შეეთვისოს. პირველს შემთხვევაში ადამიანი სცდილობს თავისის აზრის, თავისის სულის კვეთების შესაფერად მოიქცეს ყოველივე გარემოებაში. მეორე შემთხვევაში კი ადამიანი პირუტყვად იქცევა, რომლის იდეალი არის „სმა, ჭამა დიდად შესარგი“ და ამ წვრილმან ინტერესებს ანაცვალებს ყოველივე ადამიანობას, ყოველივე ღვთაებრივ ნაპერწკალს იქრობს გულში და უქრობს მთელს ოჯახის წევრებს, რათა წუთიერი, ყოველ-დღიური ქონებრივი ინტერესი დაიკმაყოფილოს. რასაკვირველია ასეთი ადამიანი გარემოებას კი ვერ მოიხმარს, თვით გახდება ბრმა და ყურ-მოჭრილი მონა გარემოებისა და „გარემოება“, „გარეშე პირობები“ ყურით დათრევს მას თავის ნებაზედ. კაცმა სთქვას ბევრმი თვით „ქართველი საზოგადოება“ არის დამნაშავე. ამგვარ საზოგადოებრივ სენს, როგორღაც ადვილად უყურებს. „კარტველ კალებს“ ხუმრობაში თუ გაუტარებს საყვედურს, თორემ სრულიადაც ხერიოზულად არ მოეკიდება ხოლმე მათ უმსგავს—საქციელს, მათ საეროვნო დანაშაულს.

საზოგადოება, მართლაც რომ ადასტურებს „კარტველის ქალის“ პრაქტიკულ მოსაზრებას. ჩვენში ქართველ მოხელეს უფრო პატივისცემა აქვს (სიცოცხლეში, რასაკვირველია), ვიდრე ქართველ მწერალს, ქართველ საზოგადო მოღვაწეს. საზოგადოება, როგორც ეგრეთი, ვიწრო წრეს წარმოადგენს, მისი შემადგენელი ნაწილი ყოველთვის ფიანდაზად ფეხ ქვეშ ეგება იმ ოჯახის წევრებს, რომელთაც ქართველობა სამარცხვინო მეტ ბარგად მიიჩნიათ. საზოგადოება მზად არის დააჯილდოოს თავისი თანაგრძნობით, ყოველი მოხელე, რომელსაც ბედმა არ გაუღიმა. ხოლო სიცოცხლეში ნიადაგ სიმწარეს ასმევს ქართველის კულტურის თაყვანისმცემელს და მისთვის თავგანწირულ მუშაკს. მისთვის ჯილდო მარტო მიკვდილის მერეა განმზადებული და ისიც მიტომ, რომ მკვდრის სახელი ეურნალ გაზეთების შემწეობით, ქართველის ერის საკუთრებადა ხდება და ქართველი ერი, რასაკვირველია, თავისს მოამაგეს რა დროსაც რითაც შეუძლია, იმით აჯილდოებს.

გარწმუნებთ, ჩვენში რომ იყოს საზოგადოება, და იყოს ისეთ პრინციპებზედ აშენებული საზოგადოება, რიგორც არის და ყოფილა ყოველ დაჩაგრულ ერის ქვეყანაში, მაშინ ისეთი ქალბატონები, რომელიც შვილებს დედა-ენას არ ასწავლის უცხო ენის კილო არ წაუხდესო, „საზოგადო მოღვაწის“ ცოლად კი არა, ქართველ საზოგადოებაში სტუმრად ვერ გამოჩნდება და გარწმუნებთ, რომ „კარტველი კალები“ ამ სახელს სახუმარო გასართობად კი არ მიიღებდნენ, სამარცხვინო დღად ჩასთვლიდნენ და მის გამეორებას არასდროს იკისრებდნენ.

ეხლა კი „კარტველი კალები“ და „მე კარტული არ ვიცი“ პირდაპირ თავის გასართობ ახალ მოდის ხუმრობად გადაიქცა და იცინის ის, ვინც უნდა სტიროდეს და სირცხვილით იწოდეს და იკინიან ისინიც, რომელთაც ასეთის სასტიკის ბრალმდებლობის როლი იკისრეს.

ამის შემდეგ დედისმკვლელიც სახუმარო სახელად შეგვიძლია გადავაქციოთ.

ეს სიმპტომებია მთელის საზოგადოების გადაგვარებისა და განხრწნისა.

რასაკვირველია ეს კიდევ იმას არა ნიშნავს, რომ მამის-მკვლელმა თავი იმითი იმართლოს, მშობლის მოკვლა ჩვენში ჩვეულებად გადაიქცა და რა უყოთ მეც შოვჰკალიო.

კალე ბაბაშაძე.

სპარსეთი

დეპეშები.

9 მკოთხოვე.

ინტრაბადი. დღეს მეათე საათზე მაჰმედ-ალი-შახი ასტრაბადს შევიდა. ხალხი სიხარულითა და ზარბაზნის სროლით დაუხვდა.

თეირანი. ქირმანშაში დიდი ხანია მთავრობა აღარ არის. ქალაქში პარტიებს ხანდისხან სროლა მოსდით და ხალხს ჰხოცავენ. შირაზის ერთ უპანში მცხოვრებნი გამავრდნენ და პროტესტი განუცხადეს გუბერნატორს, რომელიც ხალხს დაემუქრა, ქალაქს ზარბაზანს დავუშენო.

ლონდონი. ხმა გავრცელდა, მაჰმედ-ალი-შახის მოქმედებას რუსეთი უწყობდა ხელს და არც ინგლისმა დაუშალაო. ამის თაობაზე რეიტერი იტყობინება: შაჰი რუსეთ-ინგლისის დამოუკიდებლად ჰმოქმედებსო, სპარსეთის მთავრობას მოქმედების სრული თავისუფლება აქვს მინიჭებულიო.

თეირანი. მეჯლისმა მოიწონა სამხედრო წესების კანონი. ამ წესების გამოცხადება კაბინეთს ყველგან შეუძლიან, საცა კი ამას საჭიროდ დაინახავს. ამ კანონის მიხედვით სამხედრო სასამართლოებს შემოიღებენ და ვისაც კი კონსტიტუციის მტრობას შეამჩნევენ, სიკვდილით დასჯიან. ამბობენ, ალარუდ-დოულემ ქირმან-შაჰის გუბერნატორს დეპეშა გაუგზავნა და სამსახურიდან გადაიყენა მის ადგილას დროებით დანიშნა იქაური ხანი ალექულემმალიქი, და უბრძანა 17 ათასი კაცისათვის ყველაფერი დაამზადე რაც კი საჭიროაო. ეს ჯარი სენედან ქირმანშაში წასულა. სალაურ-დოულემ გამოაცხადა: ჩემი მიზანია წესიერებისა და კონსტიტუციის დაცვა და მაჰმედ-ალი-შახის ტახტზე დაბრუნებაა. ქალაქში მშვიდობიანობაა. ადგილობრივი პრინცები, მთავრობის წარმომადგენლები და კერძო კაცები ბესტში ჩასხდომასა სცდილობდნენ, მაგრამ ვერ მოახერხეს.

გაზეთებიდან.

სპარსეთის რეგენტს უთქვამს „რუსკოე სლოვოს“ კორესპონდენტისათვის: ტყუილად მწამებენ, ვითომც საპეხდარის მოაზრე და რეაქციის მომხრე ვიყო, მე მხოლოდ კონსტიტუციის მოახლე ვარ. კონსტიტუციის მიხედვით მე პასუხის მგებელი არა ვარ. თუ საპეხდარი მინისტრად მივიწვიე, მხოლოდ იმიტომ, რომ ეს მეჯლისის უმრავლესობასა ჰსურდა და საპეხდარის მოქმედების პასუხს არ ვაგებ. არც დემოკრატების ძალის დასუსტებასა ვცდილვარ. მეორედ რომ დავიბარე საპეხდარი, ესეც მეჯლისის უმრავლესობის სურვილით მოხდა. არც მეჯლისის დათხოვნა მქონია აზრად. მას მხოლოდ კანიკულების დაწყება ვურჩიე. მე მეჯლისმა მომიწვია და თუ იგი აღარ იქნება, ჩემს ადგილას ვეღარც მე დავრჩები. ამბობენ, ვითომც სპარსეთში ბეჭდვის თავისუფლება შემეზღუდოს, არც ეს არის მართალი. „ირან ნოვის“ რედაქტორი, რუსეთის ქვეშევრდომი რასულზადე, სპარსეთიდან ჩვენ კი არ გავაძევეთ, რუსეთის მისიამ გააძევა. არც ის არის მართალი, ვითომ სპარსეთში ფეოდალები იყვნენ, ჩვენ დიდი მამულის პატრონები გვყვანან, როგორც მაგ. რუსეთში, ინგლისში და საფრანგეთში არიან, მაგრამ ნამდვილი ფეოდალები კი, სპარსეთს არა ჰყვანან. სპარსეთში ეხლა პარტიათა გამწვავებული ბრძოლაა, ზოგი პარტია საშინლად ეგოისტურია, ესენი სცდილობენ, რომ ბრძოლაში მეც ჩამითრიონ. ამიტომ გავრცელდა ხმა, ვითომც საპეხდარის მომხრე და კონსტიტუციის მტერი ვიყო. დასასრულ, რეგენტს უთხოვნია კორესპონდენტისათვის, თქვენი გაზეთის საშუალებით ეს აზრები ქვეყანას აცნობეთო.

— სპარსეთის ამბები რუსეთის დიპლომატიისათვის მოულოდნელი არა ყოფილა. რუსეთს რამდენიმე დღის წინედ სცოდნია, თუ რას აპირებდა, შახად ნამყოფის ძმა სალარუდ-დოულე. რუსეთის ერთ დიპლომატს უთქვამს, სალარუდ-დოულე სპარსეთში მაჰმედ-ალი-შახის თანხმობით და სურვილით მოჰ-

ქმედობდაო. უეჭველია მაჰმედ-ალი-შახის მინდობილებით დაიწყო სალარუდ-დოულემ ალანყეაო. დიპლომატის აზრით, სპარსეთის ამბები შინაური საქმეებია და ვერც რუსეთი და ვერც ინგლისი ამ საქმეებში ვერ ჩაერევა, მაგრამ თუ მოძრაობა ისე გაიზარდა, რომ უცხოელებს რამე ხიფათი მიადგებათ, მაშინ ინგლისიც და რუსეთიც იძულებულ იქნებიან საქმეში ჩაერიონენო. ორივე სახელმწიფოს ეხლავე მოლაპარაკება გაუმართავთ და ყოველ შემთხვევისათვის ემზადებიან. იმავე დიპლომატის აზრით, სპარსეთის მთავრობა, მაჰმედ-ალი-შახს დიდ წინააღმდეგობას ვერ გაუწევს, მთავრობას რიგიანი სამხედრო ძალა არა აქვს და შახად ნამყოფის მოქმედებას ერთი დაკვრით ვერ მოსპობსო.

— სპარსეთის მთავრობას ჰყოლია 20 ათასი, სხვა და სხვა ადგილებში გაფანტული და გაუწვრთნელი ჯარი. ამის გარდა 50.000 კაცის მოგროვებას კიდევ მოახერხებს. მაჰმედ-ალი-შახს კი 10.000 თურქმენი და 20.000 სხვა და სხვა თემებში შეკრებილი კაცი ჰყოლია.

— ბერლინის გაზეთები რუსეთსა და ინგლისს ამტყუნებენ, შახად ნამყოფს მხარს უჭერენო. მაგრამ პოლიტიკური წრეები ამას სიხარულით ეგებებიან. სპარსეთის საქმეები ინგლისის და რუსეთის ყურადღებას მიიპყრობს, თავის საქმეებში ჩაითრევს და გერმანია მაროკოს საქმეში თავისუფლად იმოქმედებსო.

მაროკო.

9 მკათათვე.

ელკსარი. პოლკოვნიკმა სილვესტრმა საფრანგეთის „ონსულს ბუასსეს წერილი მისწერა, ბოდიში მოითხოვა და შეატყობინა, დამნაშავე ციხეში ჩავსვეო.

ლარაში. მოვიდა ისპანიის კრეისერი და 400 კაცი ქვეითა ჯარისა ნაპირზე გადმოსხა.

ლონდონი. რეიტერს გაუგია, რომ კიდელერ ვეხტერს კამბონისათვის გაკვრით უთქვამს, საფრანგეთმა კონგოს ის ნაწილი დაგვითმოს, რომელიც მდ. სანკასა და ზღვის შუა მდებარეობსო. ამ ადგილს გუბუნი ჰქვიან. მთელი გუბუნი უნდათ გერმანელებს თუ არა, ჯერ არ იციან. საფრანგეთი თანახმაა მამულები გასცვალონ იმ ადგილებში, სადაც გერმანიისა და საფრანგეთის საზღვრები გამორკვეული ვერ არის, მაგრამ თუ რეიტერის ცნობა, მართალი გამოდგება, მაშინ, შეთანხმება ძნელი იქნება, რადგანაც ის, რასაც გერმანია ითხოვს, შეუძლებელია. კატეგორიულად აცხადებენ, საფრანგეთის არც ერთი მთავრობა ამას არ დასთანხმდებაო. რის მიცემას აპირებს გერმანია თვის მიერ მოთხოვნილ მამულში, ჯერ არ იციან.

პარიზი. ჰავასი ელკსარიდან შემდეგს იტყობინება: 7 მკათათვეს, ლეიტენანტი ტირიე ქალაქს მიდიოდა. იქ ჩეკებით ჯარის ჯამაგირი უნდა მიეღო. ლუკოსის ფონთან ისპანელმა სალდათებმა გაჩერეს და ცხენიდან ჩამოსვლა უბრძანეს. ტირიემ უარი განაცხადა, მივიდნენ ცხენოსნები და ქვეითა ჯარის ერთი ნაწილი და ლეიტენანტს ხმალი სიბრტყით დაუშინეს და მოკვლას ემუქრებოდნენ. მერე ისპანიის ბანაკში მიიყვანეს. აქ სილვესტრმა მასხარად აიგდო და ხელ-ახლად სცემეს, რის შემდეგაც გაანთავისუფლეს. ეს ცნობა მთავრობას ჯერ არ მისვლია.

10 მკათათვე.

პარიზი. ჰავასის სააგენტო იტყობინება: გუშინ ტირიე ბანაკში ბრუნდებოდა. გზაში პოლიციის ყაზმა დაიჭირა და ყაზარმაში დაამწყვდია. ბუასსემ განმარტება მოითხოვა. ისპანელებმა უპასუხეს, ჩვენ „გაქცეული ჯარის კაცები გვეგონენო. ტირიეს თარჯიმანს სალდათებმა ყაზარმაში სცემეს.

რუსეთი

საგუბერნიო მმართველობას და სახაზინო პალატებს მოუვიდათ მოწერილობა იმ გადასახადების შესახებ, რომელნიც აუღიათ და თითონ ბოქაულებს დაუხარჯავსთ 1891 წ. „სენატმა ეს საკითხი ისე გადაწყვიტა, რომ ეს დახარჯული თანხა უნდა მეორედ გადაეხდევინებინათ ხალხისათვის. ამ საკითხის გასა.ხლებლად შეიკრიბა სამი მინისტრი: სტოლიპინი, კოკოვცევი და ბარიტინოვი. თუმცა სენატმა 1825—1907 წლებს შუა რამდენიმეჯერ გადასწყვიტა პასუხის მგებელი ბოქაულებიც ყოფილიყვნენ, მაგრამ ნამდვილად კი ისევ ხალხს აძრობდნენ ორჯერ ტყავს. ეს წესი უსამართლოდ მიიჩნია ფინანსთა მინისტრმა; შინაგან საქმეთა მინისტრი დათანხმდა ამ აზრს; მხოლოდ სახელმწიფო კონტროლიორმა საჭიროდ სცნო ეს საკითხი ჯერ სენატში იყოს აღძრული. კოკოვცევმა „აარწმუნა ხალხს ორჯერ არ ხდებოდეს ერთი და იგივე გადასახადი.

როვენის ოლქში, თუმცა „რუსთა კავშირის“ და ვიტოლის აგიტაცია უმწყერვალესობამდე იყო მიღწეული, მაგრამ მაინც გაიმარჯვა იმ ელემენტმა, რომელიც ერობაში შედის მხოლოდ სასარგებლო საქმისათვის და არა „საპოლიტიკოდ“. „რუსულ ბლოკმა“ მიიღო მხოლოდ 15 ხმა. „საერობო ჯგუფმა“ კი 28 წარმომადგენელი გაიყვანა. გლეხებმაც უპირატესობა იხევ ამ „საერობო ჯგუფს აკუთნა: 11 დან 10 თავისი კანდიტატი გაიყვანეს. მიწათ-მფლობელთაც 16 დან 14 პროგრესისტი. სულ როვენის ოლქში ამოირჩა 24 პროგრესისტი და 3 ნაციონალისტი; კიდევ უნდა ამოირჩიონ 8 პოლონელთა კურიიდან, შედეგი ადვილი წარმოსადგენია.

ნაციონალისტებმა ამ დამარცხების მიზეზიც ალმოაჩინეს:—თ, ახ..წინამძღოლი ანდრო... აქამდე ანდროს თავის კაცად თვლიდენ, ახლა კი იმაზე საჩივრები ტყაპა-ტყუპით გადადიან.

გაზეთები ირწმუნებიან, რომ ჩვენში ცნობილი მ. ვოსტორგოვი დაუხოვნილია მიტროპოლიტ ვლადიმირისაგან ყველა თავის თანამდებობიდან. ფორმალურად ამის მიზეზად ასახელებენ თითონ ვოსტორგოვის განცხადებას, რადგანაც მოსკოვში იშვიათად უხდება ყოფნა, საქმეებისა გამო, იგი ვერ უვლის მოსკოვში მოვალეობას. ნამდვილად კი ასპარეზი ეკლესიაა და საცილობლოიქ ბატონობა სხვა და სხვა პატივ-მოყვარეების მხრით. ვოსტორგოვი ვითომ უნდა დაემარცხებინოს ინტრიგებით მისსიონერ ივანოვს: ეს უფრო დახელოვნებული გამომდგარა ინტრიგებში. საეკვოა??!!

დეპეშები

(პეტერბ. დეპეშათა სააგენტოსაგან)

9 მკათათვე.

საზღვარ-გარედ.

ეტამბლი. ქალი ვიკტორი მეორი 40 მეტრის სიმაღლიდან ჩამოვარდა და სასიკვდილოდ დაშავდა.

კარლიფი. უწესობა ისევ არის. შოლიციამ თავდასხმული მოიკერა. მეშეები შოლიციის და ჯარის მოშორებას თხოულობენ.

ვაშინგტონი. რესპუბლიკა კაიტის შვეიცა დიდი ქალაქები, ლედ-ქალაქის კარგა, რეგოლუციონერებმა ხაიგდეს ხელში.

უსკიუბი. ის სალდათები, რომელიც სულთანის მოგზურობის დროს კოსოვო მინდორზე შეებრძოლნენ და მერე ბრძოლის ველზე კვნესიენ, ალელვებულ ხალხს ორ-ორ ოქროს ფულს ურიგებენ.

ზაგრები. სოციალისტებმა მთელ ხორვატიაში მიდიტარიზმის საწინააღმდეგო აგიტაცია დაიწყეს და საუოველთაო საარჩევნო უფლებას თხოულობენ. მრავალი კრება ალგრძალეს. სოციალისტი რედაქტორი დიმიტროვიჩი, რომელმაც ჯარზე გაუწეულ ხარჯის საწინააღმდეგოდ ალაპარაკა, სამართალში მისცეს.

კელნი. „კელნიშე ცაიტუნგს“ ალდის-პერიდან ატყობინებენ: ფოსტის და ფინანსთა მინისტრები სახელმწიფოს დალატისათვის ციხეში ჩასვეს.

კალგაიტი. 7 მკათათვეს ფორმანისა და ლეკონტის მოშხრეებს ბრძოლა მოუხდათ. ლეკონტმა თავი ბრეზიდენტად გამოაცხადა.

რუსეთი.

ორენბურგი. 9 მკათათვეს უფიდან მომავალი ინზარის ქარხნის მოსამსახურეს წაართვეს 10 ათასი მანეთი.

ვიატკა. სოფ. კორაბლიოფოთან სამი მძარცველი თავს-დასხა საქციზოფულის ამკრებს კუზნეცოვს, რომელსაც 7 ათასი მ. მოეტანდა. სროდის დროს დარჯი დაეჭრა მძიმედ, კუზნეცოვი მსუბუქად. ფული ვერ წაიღეს. დაიჭირეს სამი ადმინისტრატიულად კადასახლებული.

ოდესა. ქალაქის საბჭომ დაადგინა, იშუამდგომლოს, ქალაქი ხოდერისა და შაკი ჭირისაგან უზრუნველ-ყოფილად ალიარონ.

პეტერბურგი. (10 მკათათვე). სკამენდატო მოელნიდან მოსკოვს კალეფრინდნენ: უტოჩკინი ბალერიოს მონოშალანით 3 საათ'ა და 15 წუთზე; 3 ს. და 23 წუთზე—ფონ-ლერნეტრიხის მონოშალანით; 3 ს. 32 წ. ინკოვსკი და 3 ს. 27 წ. ვასილიევი—ბალერიოს მონოშალანით; 37 წ. და დე-კამბო-სტეპინ ორანით. სრულინსკემ ხელი აიდო და მასლენიკოვმა კი მეორეჯერ მგზავრისად კასწია მოსკოვისაკენ საკუთარი კონსტრუქციის მანქანით. ზღვაზე 14 ბატარა ხომალდები დარჯობდნენ.

ტორნო. პირველი მოფრინდა უტოჩკინი 4 საათზე, შემდეგ ლერნე 4 ს. 8 წ.; ინკოვსკი 4¼ საათს; კონსტანი მგზავრისად ბეტერბურგიდან წამოვიდა 7 ს. და 41 წ. და აქ ჩამოფრინდა 9 ს. 1 წ.; მასლენიკოვი მგზავრისად რუსულ ბალანით ტორნოდან სამ ვერსტზე ჩამოვარდა 1 000 მეტრის სიმაღლიდან: მანქანა დაიმსხვა; მგზავრები კადარჩა.

პეტერბურგი. (9 მკათმთვე). „რუსკოე ზნამიაში“ № 158. „Среди роз и шипов столичной прессы“ მოთავსებულ სტატისტიკისათვის და ჯარიმეს 500 მანეთით.

ტვერი. 10 მკათათვეს ვასილეფს ბენზინი შემოაკლდა და ჩამოუფრინა ბოდრაფდნეზინაში, 61 ვერსტის მანძილზე მოსკოვიდან.

ყაზანი. უნივერსიტეტის რექტორი ბერად ადიკვეცა. უნივერსიტეტში თანამდებობაზე მაინც იქნება.

თეატრი და ხელოვნება

სოფ. კავთისხევი (გორის მაზრი). ადგილობრივმა ახალგაზდობამ კვირას, 3 ივლისს, წარმოადგინა აზიანის „ფული და ხარისხი“. თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ საზოგადოდ წარმოდგენების მართვა სოფლებში ტეხნიკის მხრით ძალიან ძნელდება ხოლმე და საერთოა აუცილებელ ნაკლს მხოლოდ ინიციატორთა უმოქმედობას არ მივაწერთ, წარმოდგენამ კარგად ჩაიარა. როლები ყველას კარგად შეესწავლა და შესრულებითაც არა უჭირდათ-რა. თვით ადგილობრივ მკვიდრთაც კი თვალში იცა ის გარემოება, რომ წარმოდგენას დიდ-ძალი საზოგადოება დაესწრო და მრავალიც, უადგილობისა გამო, იძულებული გახდა უკან გაბრუნებულიყო. სჩანს, წარმოდგენების მოთხოვნილება აქაცა ყოფილა და ამას ჯეროვანი ყურადღება უნდა მიაქციოს ახალგაზდობამ, მით უფრო, რომ კავთისხევში მალე გაიხსნება ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების უფასო სამკითხველო-ბიბლიოთეკა, რომლის სასარგებლოდაც რამდენიმე ყარმოდგენაც კი შეიძლება გაიმართოს.

ხტუმარი.

—

ქ ხაღნაღი. 6 ივლისს სიღნაღის სამოქალაქო დარბაზში ტფილისის დრამატიული დასის მსახიობმა ივანიძემ და ჟივიძემ, ადგილობრივი სცენის მოყვარეთა დახმარებით, წარმოადგინეს ავტორის, ივ. ვაჩნაძის, თანადასწრებით სამ. მოქ. კომედია „კაცი ვარ და ქუდი მხურავს“. ეს კომედია დიდი ხანია რაც დაწერილი აქვს ავტორს და ცალკე წიგნაკადაც არის გამოცემული. ეს პიესა ავტორს ახლად გადაუკეთებია. კომედიამ მშვენიერი შთაბეჭდილება მოახდინა.

თუმცა მოთამაშენი ცოტად იყვნენ მომზადებულნი და ზოგიერთმა როლიც კარგად არ იცოდა, მაინც-კი საზოგადოდ ეს კომ. კარგად ჩაატარეს. როგორც უფრო გამოცდილი არტისტები, ივანიძე და ჟივიძე (პირველი თავ. ფხაკაძის და მეორე ექ. პურაშვილის როლებში) შედარებით სცენის მოყვარეებთან, კარგად თამაშობდნენ. არა უჭირდათ-რა დანარჩენ მოთამაშეებსაც. კარგი იყო ანიკო, თავ. ფხაკაძის ქალი (ქ. ჩახნაშვილი) არა უჭირდა-რა მის ძმას „სტუდენტს კოლას“ (მალაქოვი), მათ სასიძოს „თავ. გოქაძეს“ (ქიტიაშვილი), დანარჩენებიც ყველანი თავ-თავიანთ ადგილას იყვნენ.

ავტორს ცოცხალ ყვავილებისაგან გაკეთებული გვირგვინი მიართვეს და რამდენჯერმეც ძლიელი ტაშის კვრით გამოიწვიეს.

ბოლოს ითამაშეს ი, ივანიძის ერთ მოქ. ვოდევილი „სულ ამ ცხვირის ბრალია“. ამ ვოდევილმაც კარგად ჩაიარა და უფრო კარგად ჩაივლიდა რომ ცოტა უფრო კარგად შეესწავლათ როლები.

წარმოსადგენად აქ ზადებენ ლ. ანდრეევის ცნობილ პიესას „დღენი ჩვენი ცხოვრებისა“. საზოგადოება ძლიერ დაინტერესებულია ამ პიესით. ვნახოთ როგორ დაიკმაყოფილებენ სიღნაღელების მოლოდინს. ბ.

გამოსაძები ცნობა

მატარებელთა საზაფხულო მიმოსვლა.

(დრო პეტერბურგის საათითაა ჩაჩვენები, რომელიც ადგილობრივ საათზე 58 წუთითაა უკან).

ტფილისიდან გადის:

1) **ბათუმისაკენ:** N I—III კლ. ჩქარი მატ. საღ. 10 ს. 10 ხუთზე. ბორში ჩადის ღამ. 12 ს. 8 წ., მიხაილოვში ღამ. 1 ს. 12 წ. რიონში დილ. 5 ს. ბათუმში დილ. 8. ს. 45 წ.

2) **საფოსტო** მატარ. N 3. I—III კლას. ბადის დილ. 9 ს. 44 წ., ბორში ჩადის 12 ს. 27 წ. მიხაილოვში ნამუადდ. 2 ს. 1 წ., რიონში 6 ს. 35 წ., ბათუმში ღამ. 11 ს.37წ.

3) **სახალხო** მატ. დღის 4 ს. 17 წ. ბორში ჩადის 6 ს. 55 წ.. მიხაილოვში 8 ს. 29 წ., რიონში 12 ს. 46 წ., ბათუმში დილ. 5 ს. 23 წ.

4) **შერეული** მატ. № 107, მეოთხ. კლასით, გადის საღ. 9 ს. 5 წ., ბორში ჩადის ღამ. 1 ს. 20 წ., მიხაილოვში ღამე 3 ს. 43 წ., რიონში დილ. 9 ს. 48 წ., ბათუმში დილ. 5 ს. 6 წ.

ბაქოსაკენ: 1) **ხამგზავრო** N 6. I—II. კლ. გადის დღის 2 ს. 56 წ, განჯაში ჩადის 8 ს. 59 წ., ბალაჯარაში 6 ს. 38 წ., ბაქოში დილ. 7 ს. 15 წ.

2) **საფოსტო** მატ. N 4, I—III კლ. დილ. 1 ს. 38 წ., განჯაში 5 ს. 39 წ., ბაქოში 1 ს. 44 წ.

1 3) **ჩქარი** მატ. № 2. I—III კლ. გადის 8 ს. 40 წ.დილ., განჯაში იქნება ნამუადდ, 1 ს. 44 წ., ბალაჯარაში საღ. 10 ს. 2 წ.. ბაქოში საღ. 10 ს. 35 წ.

შერეული მატ. N 106, მე-4 კლასით, დილის 4 ს. 17 წ., განჯაში იქნება შუადღ. 12 ს. 28 წ., ბალაჯარაში 3 ს. 35 წ., ბაქოში ღამ. 4 ს. 46 წ.

ბორჯომისაკენ: 1) **სახალხო** მატარებ. I—III კლ. N 7—8, გადის დილ 7 ს. 20 წ., ბორჯომში ჩადის შუადღ. 12 ს. 40 წ.

2) **სახალხო** მატ. № 9—10, I—III კლას. გადის ნამუადღ. 2 ს. 2 წ. ბორჯომში ჩადის საღ. 7 ს. 30 წ.

ჯულფასა და ერევნისაკენ:

1) **საფოსტო** მატ. N 74—75, I—III კლას. გადის ღამ. 12 ს. 2 წ. ჯულფაში ჩადის ღამ. 11 ს. 48 წ.

2) **სამგზავრო და საქონლ.** N 78—79, II—III კლ. გადის ნაშუადდ. 4 ს. 50 წუთ. ერევანში ჩადის დილის 10 ს. 12 წ.

ტფილისში მოდის:

ბაქოდან: ჩქარი მატარ. ბლატნგ. N 1 I—III კლ. საღ. 9 ს. 26 წ. სამგზავრო N 5. I—III კლ. დღ. 3 ს. 27 წ. საფოსტო N 3. I—III კლ. დილ. 8 ს. 54 წ., ნარევი N 107. მე-4 კლასით საღ. 8 ს. 7 წ.

ბათუმიდან: სამგზავრო N 6, I—III კლ. ნაშ ადდ. 1 ს. 56 წ, საფოსტო N 4, საღ. 10 ს. 42 წ., ჩქარი N 2, დილ. 7 ს. 54 წ. ნარევი მე-4 კლასით N 106, დილ. 3 ს. 19 წ.

ჯულფიდან: საფ. N 72—73, დილ. 6 ს. 40 წ., სამგზავრო და საქ. N 80—81, II—III კლ. შუადღ. 12 ს. 28 წ.

ერევნიდან: სახალ. შუადღ. 12 ს. 28 წ.

ბორჯომიდან: სამგზავრო N 7—8, დილ. 6 ს. 20 წ., სამგზ. N 9—10, საღ. 8 ს. 30 წ.

ქუთაისიდან გადის:

ტფილისისაკენ: სახალხო 5 ს. 15 წ. დილით., საფოსტო 2 ს. 3 წ. დღით. ჩქარი 1 ს. 00 წ. ღამით.

ბათუმისაკენ: სახალხო 1 ს. 00 წ. ღამ. საფოსტო 6 ს. 52 წ. საღ., ჩქარი 5 ს. 15 წ. ღამით.

ფოთისაკენ: სახალ. 1 ს. 00 წ. ღამ. საფოსტო 6 ს. 52 წ. საღ., ჩქ რი 5 ს. 15 წ, ღამ., სახალხო 4 ს. 22 წ. დღით.

შორაპნისაკენ: სახ. 5 ს. 6 წ. საღამ.

ტყიბულისაკენ: სახ. 3 ს. 28 წ. დღით. სახ.-საქ. 7 ს. 50 წ. დილით.

ქუთაისს მოდის:

ტფილისიდან: სახ. 2 ს. 25 წ. ღამ., საფ 8 ს. 20 წ. საღ., ჩქარი 7 ს. 14 წ. დილით

ბათუმიდან: სახ. 7 ს. 14 წ. დილ., საფ. 3 ს. 25 წ. დღ., ჩქარი 2 ს. 25 წ.

ფოთიდან: სახალ. 7 ს. 14 წ. დღ., საფ-3 ს. 25 წ. დღ., სახ. 10 ს. 21 წ. დილით

შორაპნიდან: სახალხო 9 ს. 49 წ. დილ.

ტყიბულიდან: სახ. 11 ს. 12 წ. დილით. სახალხო-საქ. 6 ს. 46 წ. საღამოს.

ტფილისიდან მცხეთაში:

სახალხო მატ. N 77, I—III კლ. გადის ნაშუადდ. 2 ს. 43 წ., მცხეთაში მიდის 4 ს. 3 ს. 26 წ.

სახ. მატ. № 77, I—III კლ. გადის დილ. 8 ს., მცხეთამი მიდის დილის 8 ს. 43 წ.

მცხეთიდან ტფილისში:

სახ. მატ. N 76, I—III კლ. გამოდის 12 ს. 11 წ., ტფილ. ჩამოდის 12 ს. 50 წ., სახალ ხო მატარ. N 76, გამოდის საღ. 6 ს. 51 წ. ტფილისში მოდის საღ. 7 ს. 30 წ.

შენიშვნები: 1) გადაუჯდომლად პირდაპირი მგზავრობა ტფილის-ბაქო-როსტოვამდე შეიძლება განსაკუთრებულ ვაგონებით, რომელიც ამიერ-კავკასიის I და მე-2 მატარებელს მიესდევს, ხოლო კავკასის მატ. მე-5 და მე-6, ყველა ვაგონები ვლაგკარტითაა (საკუთარ. საწოლებითა).

2) 15 მაისიდან შეიძლება პირდაპირ გადაუჯდომლად მგზავრობა ტფილის-ბაქოკიხლავოდხამდე, საერთაშორისო-ხაძილო ვაგონებით და ამიერ-კავკასიის NN 1—2, კავკასის გზის N 5—6.

3) 1) მაისიდან მიმოდიან ბაკურიანის ლიანდაგზე სამგზავრო № 76—77, მცხეთის საგარაკო № 76, 77, 76a, 77a.

4) **შერეული** სახალხო მატ. მე-IV კლ. N 106 და 107, ბაქოსა და ბათუმს შუა ხაჭირეთების მიხედვით ივლის.

განცხადებანი

დოქტ. ნავასარდიანისა

ყოველ დღე, კვირეებს კარდა დაარსებულია 1880 წელს.

(ვორონცოვის ძველის პირდაპირ)

დ ი ლ ი თ:

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, ვენერიული (სიფილ.) ავად.

ყ. ხ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანოვი: 10—11 ს. ხაბეთი. ქალებისა და ბავშვებისა.

ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. ბეგლიანიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., ხაზ. და ქირურგ.

ა. მ. ბუგინოვი. 12—1 ს. შინაგანი, ბავშვებისადა ყვავილის აცრა.

ა. პ. კარაპეტიანცი 1—1½ ს. შინ. ან. და ხაბავშვო.

ბ. გ. აგაბაროვი: 1½—2 ს. შინაგანი ბავშვთა ავად.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ქალ. ექ. პ. ხ. ზილბერშაცი: 6—7 ს. ხაბეთ., ქალ. და ბავშ. ავად.

ლ. ვ. ბეევსკაია-ენგელი: 6—6½ ხაბეთიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ი. ფ. ვარცაშევსკი: 6—7 ს. შინ. ანი, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

11—12 ს. **606** ფამლობა, კონსულტაციაშრად.

რჩევა 50 კ. დარიგებს უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მეთანხმებით სამკურნალოს დირექტორი მეფიციონ

დოქტორი ბ. ა. ნავასარდიანი.

(წ. (1168—79)

მუზრანის ქარაქ.

სამკურნალო

ბ ი ბ ლ ი ნ ა

მუდმივის საწოლებით.

Тифлисъ—Песковская ул. 9. и 48 Цицiановскаго подъема, противъ новаго (Мухранскаго) моста. Телефонъ N 370.

ავადმყოფებს ყოველ დღე სპეციალისტი ექიმები მიიღებენ.

ატენიანცი ნ. ა. ყურ., ცხვ., ყელისა 10—11 საათამდე

ნ. მ. ახმახოვი—(მედ. ექ.), ყურისა ცხვრ. და ყელის სნეულ. 11—12 საათ.

გ. ა. ახვერდოვი—(მედიც. ექ.), ათაშანგ., ვენერიული და კანის სნეულ. 1 ნახ. 2 ნახევარ საათამდე.

ბ. ბ. გაზაზოვი—შინაგან სნეულებანდილის 10—11 საათ.

ტ. ი. გეორგ-ბეგიანი—(მედ. ექ.), თვალის სნეულ. (ორშ., ოთხშ. და პარასკევობით), დილ. 8 ნახ. 9 ნახ. საათ.

კ. ბ. გონიევი—ბავშვთა სნეულ. (სამშ. ხუთშ. და შაბ.) 1 ნახ. 2 საათამდე.

ბ. ი. გრიგორიანი—ქირურგიულ სნეულ. დილ. 11—12 საათ.

ი. გ. კალამკარიანი—დედათა სნეულ. 1—2 საათამდე.

ბ. ი. კაკანიან—(მედ. ექ.), შინაგან სნეულ. 12—1 ს.

მ. დ. კილოხანაძე—ქირურგ. სნეულ. (სამშ., ხუთშ. და პარასკ.) 12 ნახ. 1 ს.

გ. ბ. მელკონიანი—ქირურგ. სნეულ. 5—6 ს.

ტ. ნ. ტერ-ნერსეხოვი— ქირურგ. სნეულ. (ორშ., ოთხშ., შაბ.), 1 ნახ.—2 ს.

ათაშანგის წამლობა ერლიხ-ხატას პროპარატით (Ehrlich-Hata „606“-ით.

დარიგების ფასი—50 კ. სტაციონალური ექიმობისთვის 3—5 მანეთამდე, ოპერაციები, შეხვევა, კონსულტაცია და სხვ. მორიგებით.

სამკურნალოს გამგე ექ. ბ. ი. გრიგორიანი. № 646. 100—5 (0—1003—103)

გამოვიდა და იყიდება ქართულად ახალი წიგნი

ყაჩაღი ბატატ ნულუკიძე

თარგმანი ვლ. თოდრელისა. ფასი 35 კაპ., კარგ ქაღალდზე 40 კ. მსურველთ შეუძლიანთ მოითხოვონ ყველა ქართულ წიგნის მაღაზიაში. უმთავრესი საწყობი კი იმყოფება г. Тифлисъ, Книжный магазинъ „Новая Жизнь“, Л. М. Карапетяна, Михайловскій пр. № 36. (წიგნშია 180 გვ., 3 ხუთათით). (6—711—4)

ძ. ზ. ნ. კ. ბ. საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში

იყიდება შემდეგი წიგნები:

ა რ ჩ ი ლ ჯ ო რ ჯ ა ძ ი ს ა: „ეროვნულ პრობლემის გარშემო“ ფასი 75 კაპ.

B a t o u-ისა: „ერი და კაკობრიობა განხილული სოციოლოგიური მხრით“.—ფასი 1 მან. 20 კაპ.

ვ. ე ი ფ ი ბ ა ნ ი ნ ა ს: „სამეგრელოს მთავარი ბატონიშვილი ლიკვან“—ისტორ. დრამა—ფასი 40 კაპ.

ზემო აღნიშნული წიგნები იყიდება აგრედვე ბოლოვინის პროსპექტზე „ახალი სიტყვის“ („Новая рѣчь“) წიგნ. მაღაზიაში და ქუთაისში—მთავრიშვილის წიგნის მაღაზიაში.

„ს.-პეტერბურგის ქიმიური ლაბორატორია“.

1860 წ. დაარსებული.

ვურჩევთ იყიდონ სულ ახლად გამოსული გასასყიდად

პარიზი 1900. **ყვავილის ო-დე-კოლონი,**

„საუცხოვო აკაციი“,

„ნუ დამივიწყებ“,

„მხიბლავი სუნაბული“.

თავისებური ძლიერი, საუცხოო და ხანგრძლივი ხურნელება.

✦ უმაღლესი ღირსებისა. ✦

მთავარი საწყობი: ტფილისი, საადგილო საქონლით მოვაჭრე კავკასიის ამხანაგობა. (23—1292—4)

სალიანის თევზთ მრეწველ და მოვაჭრეთ

ძმ. კეგველოვების

● მ ა ღ ა ზ ი ა ს ●

პუშკინის ქ., საკუთარი სახლი № 9, ტელეფონი № 712,

ყოველ დღე განუწყვეტლივ მოდის

✦ ახალ-ახალ ✦

ოსეტრინა (ზუთხი) და სევრიუგა (ტარანდანა).

ზიზილალა

ახალი (Зернистая).

პარკისა და კოლოფებით

საუკეთესო დოშები და ზურგიელები

მიღებულია დვინის ორაგული (ციოვგა)

მივიღეთ საუკეთესო პაიხუნი ხიზილალა

გირვანქა 1 ს. 60 კ. 2 ს. დან 2 მან. 40 კ.-დე.

ყითელი ხიზილალა (Кетовая). 60 კ. ფირ.

და ბელა-რეგეც 50 კ.

აგრე ივიღეთ დიდი პარტია ყოველნაირი კონსერვები. (წ—1058—)

სტამბა „ხორაპანი“, მადათოვის ქუჩაზე.

რედაქტორ-გამომცემელი ნ. ბუაღდელაშვილი.